

TYLNA 14

OKRĘGOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH
W ŁODZI

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 37/2021

ISSN 2083-2109

*Radosnych Świąt
wypełnionych rodzinnym ciepłem
i miłością
oraz pełnego optymizmu
i szczęścia Nowego 2022 Roku*

*życzą
Dziekan i Rada
Okręgowej Izby Radców Prawnych
w Łodzi*

Program opieki zdrowotnej w LUX MED dla członków OIRP w Łodzi

OIRP w Łodzi przygotowało we współpracy z brokerem ubezpieczeniowym dedykowany program opieki medycznej w LUX MED dla członków OIRP w Łodzi

Do Programu mogą przystąpić Radcowie Prawni, Aplikanci Radcowscy oraz Pracownicy OIRP w Łodzi wraz z małżonkami/ partnerami życiowymi oraz dziećmi.

Program obsługiwany jest w pełni online przez dedykowaną stronę internetową

<https://oirp-lodz.xilium.pl>

Za pośrednictwem strony mogą Państwo przystąpić do opieki medycznej, zapoznać się z dostępnymi wariantami oraz wszelkimi informacjami związanymi z opieką medyczną.

Aby opieka medyczna rozpoczęła się **od kolejnego miesiąca** należy wypełnić deklarację przystąpienia w aplikacji oraz opłacić składkę na wskazany numer rachunku bankowego do **20 dnia miesiąca poprzedzającego rozpoczęcie opieki**.

Aby przystąpić do opieki medycznej od 1 stycznia 2022 r. należy wypełnić deklarację i opłacić składkę do 20 grudnia 2021 r.

Dedykowany help desk udzieli Państwu informacji dotyczących zakresu Programu jak również pomoże w kwestii przystąpienia.

Help desk działa w godzinach od 8.00 do 18.00 w dni robocze

58 355 03 03

<https://oirp-lodz.xilium.pl>

Koleżanki i Koledzy

Dobiega końca kolejny rok naszej działalności, na który wpływ miała pandemia Covid-19. Życie samorządu uzależnione było od zakresu ograniczeń wynikających z reżimów sanitarnych, a także rozsądku w zakresie organizowania różnych aktywności. Władze samorządu starały się w tym czasie organizować zajęcia on-line, a w miarę możliwości z udziałem uczestników na żywo.

Spotkaliśmy się licznie na pikniku radcowskim w naszych wspaniałych ogrodach.

Odbyło się szkolenie wyjazdowe w Uniejowie. Odbyły się ślubowania radcowskie i aplikanckie. Przemaszerowaliśmy trasę kolejnego rajdu pieszego „Tylnej14”, wznowił działalność Dyskusyjny Klub Filmowy. Powoli więc wracamy do częstszych kontaktów na żywo, czego tak bardzo brakowało. Jednak, jak życie to pokazuje, nie będzie to możliwe bez masowych szczepień. Osobiście apeluje do wszystkich, którzy z jakiś powodów się nie zaszczepili przeciwko Covid-19, zróbcie to dla siebie i dla nas wszystkich. Dopóki nie pogonimy pandemii będziemy żyli na pół gwizdka, a i tak ludzie tracić będą przedwcześnie życie.

Wiele dzieje się w życiu publicznym, a w szczególności w związku z funkcjonowaniem systemu prawnego naszego Państwa. Nie bądźmy obojętni na systematyczne obniżanie standardów ochrony prawnej obywateli i pogłębiający się bałagan w masowo tworzonym często ad hoc prawie. Zapraszam do dyskusji na ten temat, proszę o ewentualne teksty na adres art.lex@wp.pl.

Zapraszam do lektury „Tylnej 14”, która przynosi kompendium wiedzy o życiu naszego samorządu w ostatnim okresie..

Życzę radosnych, spędzonych z rodziną i przyjaciółmi Świąt Bożego Narodzenia. Niech pokój i ciepło płynące z tych dni towarzyszy codzienności i pozwala przezwyciężyć każdą przeszkodę. W Nowym Roku 2022 roku życzę przede wszystkim zdrowia i powrotu do normalności.

Jacek Wawrzynkiewicz

WYDAWCA:

**Okręgowa Izba Radców Prawnych
w Łodzi**
90-324 Łódź, ul. Tylna 14
tel. 42 673 41 05
tel./fax 42 674 88 16
e-mail: oirp@oirplodz.pl

Konta bankowe:

ING BANK ŚLĄSKI
13 1050 1461 1000 0022 5916 6649
PEKAO S.A. VI O/ŁÓDŹ
42 1240 3031 1111 0000 3426 6485

REDAKCJA:

Jacek Wawrzynkiewicz
(Redaktor Naczelny)

Sylwia Pastwa, Łukasz Bonisławski
Paweł Juliusz Walter
90-324 Łódź, ul. Tylna 14
tel. 42 673 41 05
e-mail: tylna14@oirplodz.pl

*Redakcja materiałów nie zamówionych
nie zwraca, rezerwuje sobie prawo do
skracania, poprawiania oraz
uzupełniania otrzymanych tekstów,
a także dodawania i zmiany tytułów.
Przesłanie tekstu na adres Redakcji
oznacza zgodę na ich nieodpłatny druk
bez dodatkowej zgody autora.*

PROJEKT MAKIETY CZASOPISMA:

A-4 Studio www.a4studio.pl
SKŁAD / DRUK
A-4 Studio www.a4studio.pl

Czasopismo bezpłatne

Nakład: 170 egzemplarzy

Dyżury członków Prezydium Rady

DZIEKAN RADY

Robert Czapnik

środa 14:00 – 15:00

I ZASTĘPCA DZIEKANA/WICEDZIEKAN
RADY DS. WYKONYWANIA ZAWODU

Grzegorz Wyszogrodzki

piątek 15:00 – 16:00

WICEDZIEKAN RADY DS. PROMOCJI
ZAWODU I INTEGRACJI

ŚRODOWISKOWEJ

Krzysztof Wójcik

wtorek 15:30 – 16:30

WICEDZIEKAN RADY DS. APLIKACJI

Aleksandra Grocholska-Jankowska

wtorek 14:30 – 15:30

SEKRETARZ RADY

Marek Woźniak

czwartek 15:00 – 16:00

SKARBNIK RADY

Przemysław Zawalski

poniedziałek 15:30 – 16:30

Spis treści:

Koleżanki i Koledzy.....	1
Więści z KIRP.....	3
Aktualności	6
Prawo obywatela do sądu	17
Radcy z Łodzi Wicemistrzami Polski	21
Orzeczenie Sądu Apelacyjnego	24
Pomnik Haliny Szwarc	34
Zmia w Litzmanstadt	39
Kto sieje	47
Kartka ze starego kalendarza	50

Więści z KIRP

Szanowni Państwo Radcowie Prawni i Aplikanci Radcowscy,

w okresie od ostatniego wydania „Tylnej 14” nie tylko Krajowa Rada Radców Prawnych, ale także jej Prezydium i Komisje odbywały swoje posiedzenia oraz podejmowały przepisane im działania z wykorzystaniem elektronicznych środków porozumiewania się na odległość. Stan epidemii przez cały czas uniemożliwia powrót do tradycyjnych, bezpośrednich form komunikacji. Wystarczy tytułem przykładu wskazać, że w okresie ponad roku tej kadencji Krajowa Rada Radców Prawnych odbyła tylko jedno stacjonarne posiedzenie w Warszawie, w dniach 10 - 11 września 2021r.

Aktywność Krajowej Rady Radców Prawnych koncentrowała się na działaniach istotnych dla samorządu radców prawnych zarówno w obszarze zewnętrznym, jak wewnętrznym.

W obszarze zewnętrznym wskazać należy na kontakty z Parlamentem oraz Ministerstwem Sprawiedliwości w celu próby wpływania na proces legislacyjny oraz projektowane i wdrażane rozwiązania dotyczące funkcjonowania sądów oraz statusu i roli pełnomocników. Przedmiotem zainteresowania jest m.in. informatyzacja sądów i wprowadzane narzędzia informatyczne, problematka doręczeń (np. udział Przedstawicieli KRRP w posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu ds. Reformy Wymiaru Sprawiedliwości w dniu 28 września 2021r. poświęconego zastępczym doręczeniom komorniczym w postępowaniu cywilnym), czy stawek za czynności urzędowe radców prawnych (np. spotkanie w dniu 10 października 2021r. w Ministerstwie Sprawiedliwości dotyczące stawek za pomoc prawną świadczoną z urzędu, działania portalu informacyjnego, a także bieżących spraw samorządów radcowskiego i adwokackiego z udziałem Wiceministra Sprawiedliwości Sebastiana Kaleyty, Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych Włodzimierza Chróścika oraz Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej Przemysława Rosatiego). Odnotujmy także udział w debacie pt. „Polski Ład - chaos w podatkach i niepewność w emeryturach”, która odbyła się w Senacie w dniu 15 października 2021r. W odniesieniu do „Polskiego Ładu” krytycznych wypowiedzi Samorządu Radców Prawnych było więcej.

Uwagi wymagają wypowiedzi dotyczące problematyki praworzędności. Tytułem przykładu odnotować warto:

1. stanowisko Prezydium KRRP z dnia 12 sierpnia 2021r. w sprawie obowiązku zapewnienia przez Państwo pluralizmu mediów,
2. stanowisko Komisji Praw Człowieka KRRP z dnia 25 sierpnia 2021r. w sprawie po

głębiającego się kryzysu humanitarnego w pasie granicznym przy granicy polsko-białoruskiej,

3. stanowisko Prezydium KRRP z dnia 9 października 2021r. w sprawie rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego dot. zgodności Traktatu o Unii Europejskiej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (sygn. akt K 3/21),
4. stanowisko Prezydium KRRP z dnia 25 listopada 2021 r. dotyczące orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie o sygnaturze K 6/21.

Podejmowane i wdrażane są inicjatywy mające na celu wspieranie świadczenia pomocy prawnej cudzoziemcom, mieszkańcom strefy nadgranicznej, przedstawicielom organizacji pozarządowych, a także przedsiębiorcom dotkniętym skutkami kryzysu na wschodniej granicy Polski. Tytułem przykładów odnotować warto:

1. szkolenie nt.: „Pomoc prawna dla uchodźców” dotyczące udzielania pomocy prawnej z zakresu prawa migracyjno-azyłowego, zorganizowane w dniu 9 września 2021r. przez Komisję Zagraniczną i Komisję Praw Człowieka KRRP w związku z kryzysem afgańskim,
2. szkolenie nt.: „Postępowanie w sprawie zatrzymania i umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku Straży Granicznej - rola radcy prawnego, ” zorganizowane przez Komisję Praw Człowieka KRRP w dniu 16 listopada 2021r.,
3. uruchomienie od dnia 1 grudnia 2021 r. Centrum Koordynacji Pomocy Prawnej w Hajnówce w związku z sytuacją na granicy polsko - białoruskiej.

Z kronikarskiej powinności zwrócić należy również uwagę na kilka istotnych spotkań:

1. pierwsze historyczne spotkanie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z przedstawicielami krajowych izb oraz CCBE, które odbyło się w formule on-line w dniu 22 października 2021 r. Samorząd Radców Prawnych reprezentował na tym spotkaniu r.pr. Bartłomiej Tkacz, Członek Prezydium i Przewodniczący Komisji Praw Człowieka KRRP,
2. udział Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka KRRP Bartłomieja Tkacza w debacie „Problem praworządności w Polsce w świetle orzecznictwa TSUE oraz działań Komisji Europejskiej”, która odbyła się w dniu 3 listopada 2021 r. w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej z udziałem prof. Marcina Wiącka, Rzecznika Praw Obywatelskich,
3. spotkanie Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych Włodzimierza Chróścika Rzecznikiem Praw Obywatelskich dr hab. Marcinem Wiąckiem w dniu 10 listopada 2021r. w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie dotyczące m.in. określenia możliwości i warunków dalszej współpracy, w tym w zakresie wspierania działalności Rzecznika Praw Obywatelskich przez Samorząd Radców Prawnych,
4. spotkanie przedstawicieli Krajowej Rady Radców Prawnych w osobach Wiceprezesa Ewy Gryc - Zerych i r.pr. Piotra Olszewskiego z Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji, przedstawicieli Naczelnej Rady Adwokackiej, Wolnych Sądów oraz Stowarzyszenia Prokuratorów Lex Super Omnia z Komisarzem UE do spraw sprawiedliwości Didierem Reyndersem w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Warszawie dotyczące sytuacji w polskim wymiarze sprawiedliwości oraz problematyki poszanowania praw człowieka w Pol-

sce, podczas którego zwrócono m.in. uwagę na obserwowane zagrożenia dla praworządności w Polsce.

W sprawach wewnętrznych aktywność w ostatnich miesiącach koncentrowała się na zmianach w obszarze aplikacji radcowskiej podyktowanych zwłaszcza ewoluującym rynkiem pracy i jego potrzebami, zmianach i usprawnieniach w obszarze postępowań dyscyplinarnych, kwestiach organizacyjnych dotyczących wyznaczania radców prawnych do nieodpłatnej pomocy prawnej, ubezpieczeniach radców prawnych, poszerzania zakresu współpracy Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji KRRP, informatyzacji samorządu i systemu ewidencyjnego oraz temat archiwizacji i retencji danych, a także obchodów jubileuszu 40-lecia samorządu radców prawnych, przypadającego na rok 2022. Przedmiotem zainteresowania była także problematyka edukacji prawnej, promocji zawodu radcy prawnego, działań na rzecz wzmocnienia pozytywnego wizerunku zawodu.

Zagadnienia te były przedmiotem wielu posiedzeń Krajowej Rady Radców Prawnych, Prezydium oraz Komisji problemowych, a także cyklicznych spotkań Prezydium KRRP z Dziekanami Rad OIRP.

Zachęcam do bieżącej lektury strony internetowej Krajowej Izby Radców Prawnych oraz „Radcy Prawnego”, gdzie można zapoznać się z aktualnymi wydarzeniami i podejmowanymi przedsięwzięciami.

Szanownym Paniom i Panom Radcom Prawnym i Aplikantom Radcowskim pragnę przekazać ciepłe, serdeczne życzenia radosnych (mimo trudnych czasów) i rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia, przy wspólnym stole i pięknej choince. Życzę, aby ten szczególny czas przyniósł chwile refleksji, ale także odpoczynku od spraw codziennych. A Nowy 2022 Rok niech przyniesie ze sobą nadzieję lepszego jutra.

Grzegorz Wyszogrodzki

AKTUALNOŚCI

objęła Okręgowa Izba Radców Prawnych w Łodzi. OIRP w Łodzi reprezentował podczas konferencji Wicedziekan Rady Grzegorz Wyszogrodzki.

***

W dniach od 18 do 21 maja 2021 r. w Centrum Konferencyjno-Bankietowym RUBIN w Łodzi przy ul. Lodowej 94 oraz w Hotelu Ambassador Premium w Łodzi przy ul. Kilińskiego 145 odbył się egzamin radcowski. Do egzaminu przystąpiły 83 osoby, w tym 69 osób po odbyciu aplikacji radcowskiej (w tym 59 osób, które ukończyły aplikację w 2020 r. oraz 10 osób, które ukończyły aplikację wcześniej) oraz 12 osób spoza aplikacji. Wynik pozytywny uzyskało 71 osób, w tym 59 osób po odbyciu aplikacji radcowskiej (w tym 52 osoby, które ukończyły aplikację w 2020 r. oraz 7 osób, które ukończyły aplikację wcześniej) oraz 12 osób spoza aplikacji. Wynik negatywny uzyskało 12 osób, w tym 10 osób po odbyciu aplikacji radcowskiej (w tym 7 osób, które ukończyły aplikację w 2020 r. oraz 3 osoby, które ukończyły aplikację wcześniej) oraz 2 osoby spoza aplikacji.

***

W dniu 21 maja 2021 r. odbyło się w formie hybrydowej jubileuszowe X Forum Prawa Spółek, zorganizowane przez Katedrę Prawa Gospodarczego i Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Tematyką wiodącą był „Obowiązek lojalności w spółkach handlowych.” Patronat organizacyjny nad wydarzeniem tradycyjnie

W dniach 24 i 25 maja 2021 r. odbyła się we Wrocławiu w formie hybrydowej IX Ogólnopolska Konferencja Sędziów i Rzeczników Dyscyplinarnych. W wydarzeniu uczestniczyło blisko 230 osób reprezentujących pion dyscyplinary Krajowej Izby Radców Prawnych oraz okręgowych izb radców prawnych. W konferencji udział wzięli przedstawiciele OIRP w Łodzi: Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Magdalena Śniegula, Rzecznik Dyscyplinary Karolina Zytek, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego: Piotr Andrzejewski, Magdalena Tłoczek, Michał Zbrojewski, Przewodnicząca Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Barbara Korabiewska, Wiceprzewodnicząca Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Aleksandra Chrzanowska – Cepa, Członkowie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego: Tomasz Białas, Magdalena Modro-Prym, Robert Supeł, Kamil Walczak oraz Wicedziekan Rady

Grzegorz Wyszogrodzki, który reprezentował również Komisję Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych.

***

W dniu 17 czerwca 2021 r. w godz. 17.00 – 20.00 w Pasażu Schillera w Łodzi odbył się łódzki przystanek ogólnopolskiego projektu – sztafety Tour de Konstytucja, którego celem jest uświadomienie wszystkim Polkom i Polakom znaczenia Konstytucji, jako źródła praw i wolności, gwarancji bezpieczeństwa, w tym także we wzajemnych relacjach obywatel – państwo. Honorowy patronat nad wydarzeniem „Tour de Konstytucja.PL” objął Rzecznik Praw Obywatelskich dr hab. Adam Bodna r. Pomysłodawcą i koordynatorem akcji jest Kongres Obywatelskich Ruchów Demokratycznych.

Organizatorami łódzkiego spotkania „Tour de Konstytucja” byli Tour de Konstytucja, Komitet

Obrony Demokracji, Stowarzyszenie Prokuratorów Lex Super Omnia, Stowarzyszenie Sędziów Polskich Iustitia Oddział Łódź oraz Niepokorni Obywatele przy wsparciu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi, Izby Adwokackiej w Łodzi oraz Protestu z Wykrzyknikiem.

Podczas wydarzenia miał miejsce panel z udziałem m.in. Sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie Igora Tuleyi, w którym w charakterze panelisty wystąpiła Przewodnicząca Komisji Praw Człowieka Rady OIRP w Łodzi Ewa Stompor – Nowicka.

Wśród licznie zgromadzonych Sędziów, Prokuratorów, Adwokatów i Radców Prawnych byli m.in. Dziekan Rady OIRP w Łodzi Robert Czapnik wraz z Dziekanami Rady poprzednich kadencji Czesławą Kołodą i Grzegorzem Wyszogrodzkim, Przewodniczącym Komisji ds. Wizerunku Zawodu i Informacji Rady OIRP w Łodzi Jackiem Wawrzynkiewiczem i Przewodniczącym Okręgowej Komisji Rewizyjnej

OIRP w Łodzi kadencji 2013 – 2020
Włodzimierzem Wolniakiem.

***

W dniach 19 – 21 sierpnia 2021 r. na kortach Arki Gdynia odbyły się XX Ogólnopolskie Mistrzostwa Radców Prawnych i Aplikantów w Tenisie. Miło nam poinformować, że w kategorii Singiel Mężczyzn 56+ Mistrzem Polski został r.p r. Romuald Piątkowski z Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi. Serdecznie gratulujemy Panu Mecenasowi sukcesu !

***

We wrześniu 2021 r. opublikowane zostało w wersji elektronicznej na stronie Krajowej Izby Radców Prawnych w dziale Etyka IV wydanie zmienione i uzupełnione „Zbioru Stanowisk Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych” pod red. Grzegorza Wyszogrodzkiego, obejmujące według stanu na dzień 31 sierpnia 2021 r. 68 Stanowisk Komisji za lata 2017 – 2021, w tym 2 stanowiska dotyczące problematyki podstawowych zasad wykonywania zawodu oraz wartości i obowiązków etycznych radcy prawnego – godności zawodu, 38 stanowisk dotyczących problematyki wykonywania zawodu (w tym 14 dotyczących tajemnicy zawodowej, 15 dotyczących zajęć niedopuszczalnych oraz konfliktu interesów, 4 dotyczące informowania o wykonywaniu zawodu oraz pozyskiwania klientów, 5 dotyczących wynagrodzenia radcy prawnego oraz środków klienta i 1 dotyczące stosunków pomiędzy radcami prawnymi) oraz 27 stanowisk dotyczących pozostałych zagadnień, których zakres przedmiotowy wykracza poza Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Wprowadzony do wydania

II Zbioru Stanowisk Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych Appendix zawierający zbiór pism w sprawach skierowanych do Komisji, które nie kwalifikowały się do zajęcia stanowiska z uwagi na ich zakres przedmiotowy – wykraczający poza przedmiot działania Komisji albo dotyczący kwestii uprzednio rozstrzygniętych, niespornych, czy też w stosunku do których pytający wnosili o wypowiedzenie się co przyjętego przez nich sposobu postępowania – został w IV wydaniu uzupełniony o kolejne pisma i aktualnie zawiera ich 28. Anonimizacji stanowisk i pism dokonała r.p r. Anna Grudzińska, pracownik Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Izby Radców Prawnych. Zapraszamy do lektury.

***

W dniu 2 września 2021 r. w Sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi przy ul. Żubardzkiej 2a odbyło się uroczyste ślubowanie adwokatów Izby Adwokackiej w Łodzi. Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi reprezentował Wicedziekan Rady Krzysztof Wójcik.

***

W dniu 8 września 2021 r. w Sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi przy ul. Żubardzkiej 2a, z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa w związku ze stanem epidemii, odbyło się uroczyste ślubowanie 66 radców prawnych, którzy w maju 2021 r. złożyli egzamin radcowski. Gośćmi wydarzenia byli m.in. Prezes Krajowej Rady Radców

Prawnych Włodzimierz Chróścik, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi i Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej SSA Sławomir Lerman, Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi dr Michał Błoński, Prokurator Okręgowy w Łodzi Maria Szcześniak – Bauer, Prezes Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi i Członek Komisji Egzaminacyjnej

dr Krzysztof Kurosz, Przewodnicząca Komisji Egzaminacyjnej Nr 2 SSA w stanie spoczynku dr Jolanta Grzegorzczak, Członkowie Komisji Egzaminacyjnych r.p r. Przemysław Fiuk i r.p r. Tomasz Jankowski oraz reprezentująca Zarząd Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” Oddział w Łodzi SSA Wiesława Kuberska.

Ślubowanie radców prawnych odebrał Dziekan Rady OIRP w Łodzi Robert Czapnik. W uroczystości udział wzięli Wicedziekan Rady OIRP w Łodzi Grzegorz Wyszogrodzki, pełniący w latach 2013 – 2020 funkcję Dziekana Rady, Sekretarz Rady Marek Woźniak,

Kierownik Szkolenia Aplikantów r.p r. Aleksandra Kudrzycka i Zastępca Kierownika Szkolenia Aplikantów r.p r. Piotr Adamas, Członkowie Rady Łukasz Bonisławski i Igor Pasternak, Członkowie Komisji ds. Aplikantów i Aplikacji Rady Bartosz Marchel

i Aleksandra Niedziątek oraz r.p r. Grzegorz Rajczak i r.p r. Elżbieta Niedźwiedzińska, pełniący funkcje odpowiednio Kierownika i Zastępcy Kierownika Szkolenia Aplikantów OIRP w Łodzi w poprzednich dwóch kadencjach.

***

W dniu 11 września 2021 r po rocznej przerwie spowodowanej pandemią

COVID-19 odbył się w ogrodach Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi tradycyjny piknik. Wzięła w nim udział znaczna liczba Koleżanek i Kolegów. Uczestnicy spędzili popołudnie i wieczór na rozmowach i zabawie. Wreszcie można było spotkać znajomych. Mamy nadzieję, że do zobaczenia za rok.

W sobotę 25 września 2021 r. w Hali Sportowej „Łódź Sport Arena” na

ternie Miejskiej Areny Kultury i Sportu w Łodzi przy ul. ks. Biskupa Bandurskiego

7 odbył się egzamin wstępny na aplikację radcowską. Do egzaminu przystąpiło 89 kandydatów, w tym 53 osoby uzyskały wynik pozytywny, 36 osób wynik negatywny.

***

W dniach od 30 września do 3 października 2021 r. w Hali Sportowej Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach odbyły się, zorganizowane tradycyjnie przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Kielcach, XII Mistrzostwa Polski Radców Prawnych w Halowej Piłce Nożnej. Patronat honorowy nad wydarzeniem Prezydent Kielc Bogdan Wenta. Reprezentacja OIRP w Łodzi w składzie: Filip Bonowicz, Przemysław Fiuk, Jakub Gajownik (kapitan), Dariusz Gałwiaczek, Tomasz Kos, Łukasz Kuniewski, Marcin Kurak, Bartosz Marchel, Paweł Nowacki, Wojciech Płóciennik, Maciej Stobiecki, Filip Woźniak, Mateusz Wypyszyński

i Przemysław Zawalski powtórzyła sukces z 2015 r. zajmując II miejsce. Ponadto tytuł Wicemistrza Polski wzbogacony został pucharem Dziekana Rady OIRP w Kielcach za zwycięstwo w klasyfikacji „Fair Play.”

W dniu 3 grudnia 2021 r. Prezydium Rady OIRP w Łodzi spotkało się z Laureatami w siedzibie Izby.

Serdecznie gratulujemy podwójnego sukcesu ! Gratulacje należą się również drużynom OIRP w Warszawie (I miejsce), OIRP w Toruniu (III miejsce) i OIRP w Lublinie (IV miejsce).

***

W dniach 6 i 7 października 2021 r. odbyła się w Łodzi X edycja Konwentu Ochrony Danych i Informacji, zorganizowana, z uwagi na stan epidemii, w formie on - line. Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi tradycyjnie objęła wydarzenie honorowym patronatem.

W dniach 8-9 października 2021 r odbyło się pierwsze po długiej przerwie zorganizowane naszą Izbę szkolenie wyjazdowe. Szkoliliśmy się, a także integrowaliśmy w Apart Hotel Termy Uniejów. Uczestnicy mogli wysłuchać interesujących wykładów „Tajemnice handlowe na pendrive’ie i zakaz konkurencji - jak to działa w praktyce sądowej oraz radcy prawnego dr hab. Michał Wojewoda” Wybrane problemy dotyczące umów najmu lokali użytkowych”

***

W sobotę, 14 października 2021 r. odbył się tradycyjny Rajd Pieszy „Tyłnej 14,” zorganizowany jak zwykle dzięki zaangażowaniu Redaktora naczelnego naszego kwartalnika Jacka Wawrzynkiewicza. Tym razem uczestnicy odbyli wędrowkę po Lesie

Łągiewnickim, mniej znanymi ścieżkami wzdłuż doliny Bzury. Przewodnikiem była Katarzyna Krakowska – Zastępca Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, która dzieliła się licznymi ciekawostkami historycznymi, geologicznymi i przyrodniczymi, związanymi z przemierzaniem terenu. Do zobaczenia za rok na kolejnym szlaku!

***

W dniu 22 października 2021 r. został rozstrzygnięty ogólnopolski Konkurs fotograficzny „Radcowska pocztówka z wakacji,” zorganizowany przez Komisję Zagraniczną Krajowej Rady Radców Prawnych. Miło nam poinformować, że OIRP w Łodzi wraz z OIRP w Warszawie i OIRP we Wrocławiu zajęły ex aequo I miejsce w kategorii „Okręgowa Izba Radców Prawnych

z *największą liczbą przestanych pocztówek.* Uczestnikom Konkursu serdecznie gratulujemy !

***

W dniu 5 listopada 2021 r. w Muzeum Kinematografii w Łodzi oscarowy „*Nomadland*” w reżyserii Chloé Zhao zainaugurował kolejny sezon (tym razem po przymusowej przerwie spowodowanej epidemią) Dyskusyjnego Klubu Filmowego Radców Prawnych „*Tylna 14.*” Z aktualnym repertuarem można zapoznać się na stronie internetowej OIRP w Łodzi. Zapraszamy do udziału w kolejnych seansach!

***

W dniu 19 listopada 2021 r. odbyło się III Forum Prawa Procesowego Cywilnego nt.: „*Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych w praktyce sądowej*”, zorganizowane w formie hybrydowej przez Katedrę Postępowania Cywilnego II Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, Wydawnictwo C.H. Beck i Ośrodek Naukowo – Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej. Okręgowa Izba Radców Prawnych w Łodzi objęła wydarzenie patronatem organizacyjnym. Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi reprezentował podczas konferencji Dziekan Rady Robert Czapnik.

***

W dniu 21 listopada 2021 r. odbył się turniej piłki siatkowej o puchar Prezesa Rady Izby Notarialnej w Łodzi. Drużyna OIRP w Łodzi zajęła III miejsce. Reprezentacji naszej Izby w składzie: Jakub Bartczak, Dariusz Gałwiazek, Paweł Kuśmierk, Filip Łuczak, Krzysztof Mirowski, Maciej Stobiecki i Dominik

Witkowski kibicował podczas rozgrywek Dziekan Rady Robert Czapnik. Serdecznie gratulujemy !

***

W dniu 24 listopada 2021 r. w siedzibie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi odbyło się losowanie radców prawnych, deklarujących udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w roku kalendarzowym 2022 w 19 Powiatach oraz 3 Miastach na prawach powiatu. Do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2022 r. wyznaczono 42 radców prawnych oraz 73 zastępców. Ponadto Okręgowa Izba Radców Prawnych zapewniła także pomoc mediatorów w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. Losowanie zostało przeprowadzone po raz pierwszy w formie elektronicznej, przy wykorzystaniu dedykowanego systemu informatycznego opracowanego na zlecenie Krajowej Izby Radców Prawnych we współpracy z Okręgowymi Izbami Radców Prawnych.

***

W dniach 26 i 27 listopada 2021 r. w Centrum Konferencyjno-Rekreacyjnym „*Molo*” w Smardzewicach przy ul. Klonowej 16 odbyło się szkolenie wyjazdowe aplikantów radcowskich OIRP w Łodzi. Wykład n.t.: „*Elementy umowy najmu*” poprowadził r.p.r. dr hab. Michał Wojewoda, Profesor w Katedrze Prawa Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W szkoleniu uczestniczyło 79 aplikantów radcowskich I, II i III roku. OIRP w Łodzi reprezentowali Dziekan Rady Robert Czapnik, Wicedziekan Rady Aleksandra Grocholska – Jankowska, Skarbnik Rady Przemysław Zawalski, Kierownik Szkolenia Aplikantów Aleksandra

Kudrzycka. Zastępca Kierownika Szkolenia Aplikantów Piotr Adamas oraz Członkowie Komisji ds. Aplikantów i Aplikacji Rady OIRP w Łodzi Bartosz Marchel i Aleksandra Niedziałek.

***

W dniu 29 listopada 2021 r. odbyło się seminarium nt.: „*Niepodważalność aktu powołania sędziego*”, zorganizowane w formie hybrydowej przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Katedrę Europejskiego Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi oraz Izbę Adwokacką w Łodzi. Wydarzenie połączone było z promocją publikacji naukowych pod red. Jana Barcza, Agnieszki Grzelak i Rafała Szydla: „*Problem praworządności w Polsce w świetle dokumentów Komisji Europejskiej. Okres „dialogu politycznego” 2016 – 2017, wstęp, wybór, opracowanie, Warszawa 2020*”, oraz „*Problem praworządności w Polsce w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE (2018 – 2020)*”,

wstęp, wybór, opracowanie, Warszawa 2021, przygotowanych i wydanych pod patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce. Wśród autorów jest m.in. prof. dr hab. Anna Wyrozumska, Kierownik Katedry Europejskiego Prawa Konstytucyjnego. Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi reprezentowali Wicedziekan Rady Grzegorz Wyszogrodzki, Przewodniczący Komisji ds. Wizerunku Zawodu i Informacji Jacek Wawrzyńkiewicz oraz Członek Komisji Praw Człowieka Jarosław Stasiak.

***

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do zapoznania się z komunikatem zamieszczonym w dniu 30 listopada 2021 r. dotyczącym możliwości otrzymania opracowanego przez Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych wzoru wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (na podstawie art. 50 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu).

***

W dniu 15 grudnia 2021 r. w siedzibie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi przy ul. Tylnej 14 odbyło się ślubowanie 50 Aplikantów radcowskich, którzy we wrześniu 2021 r. złożyli egzamin wstępny. W związku ze stanem epidemii, ze względów bezpieczeństwa Ślubujący zostali podzieleni na dwie grupy.
Grzegorz Wyszogrodzki

Prawo obywatela do sądu

Prawo obywatela do sądu to jedno z praw podstawowych człowieka.

Prawo do sądu potwierdzają regulacje międzynarodowe (art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, art. 6 ust. 1 i art. 13 EKPC), art. 47 Karty Praw Podstawowych, gwarantujące prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu. Zasada efektywnej ochrony praw człowieka została *explicite* wyrażona w preambule EKPC i potwierdzona w orzecznictwie ETPCz. W Unii Europejskiej EKPC jest instrumentem prawnym stanowiącym podstawę ochrony gwarancji procesowych. Natomiast standard efektywnej ochrony sądowej obywateli Unii Europejskiej wyrasta z zasad:

- bezpośrednio skuteczności prawa unijnego,
- pierwszeństwa prawa unijnego,
- solidarności i lojalności państw członkowskich względem wspólnoty unijnej.

Zasada bezpośredniego skutku prawa UE jest warunkiem zapewnienia należytej skuteczności prawu unijnemu w porządkach prawnych państw członkowskich. Zasada ta umożliwia jednostkom egzekwowanie uprawnień przysługujących im na mocy prawa unijnego wprost przed organami krajowymi.

Prawo do sądu stanowi też podstawową gwarancję realizacji zasady dobrego rządzenia w rozumieniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Znaczenie

zasady dobrego rządzenia w relacjach między władzami publicznymi a obywatelami zostało wielokrotnie podkreślone w orzecznictwie strasburskim.

Prawo do sądu, co oczywiste, zostało wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz w art. 78 Konstytucji RP. W myśl art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Natomiast art. 77 ust. 2 Konstytucji stanowi, że ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Prawa do sądu nie można przy tym interpretować w sposób zawężający. Wykładnia tej zasady powinna uwzględniać treść art. 31 ust. 3 Konstytucji RP (zasadę proporcjonalności), art. 176 ust. 1–2 Konstytucji RP (zasadę dwuinstancyjności postępowania, wymóg określoności przepisów regulujących prawo do sądu). Każda ze stron postępowania ma prawo zaskarżenia orzeczeń lub decyzji wydanych w pierwszej instancji z wyjątkami od tej zasady oraz trybu zaskarżania, które określa ustawa (art. 78 Konstytucji RP).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem i poglądami doktryny prawniczej prawo to obejmuje cztery równoprawne elementy:

- prawo do sprawiedliwego wyroku (prawo do rozpatrzenia sprawy i uzyskania wiążącego

- rozstrzygnięcia przez niezależny, bezstronny, niezawisły sąd), prawo dostępu do właściwego sądu,
- prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, w tym m.in. prawo do
- odpowiednio skonstruowanego systemu środków dowodowych i środków zaskarżenia,
- prawo stron do przedstawienia argumentów, prawo do bycia rzetelnie i profesjonalnie
- reprezentowanym, prawo do obrocy, prawo do uczciwego, publicznego, jawnego procesu,
- prawo dostępu do informacji o stanie sprawy, prawo do rozpoznania i rozstrzygnięcia
- sprawy w rozsądnym terminie i bez nieuzasadnionej zwłoki,
- prawo do odpowiednio ukształtowanego ustroju i pozycji konstytucyjnych organów
- wymiaru sprawiedliwości.

Jakkolwiek w polskim porządku prawnym, na tle europejskich standardów ochrony praw i wolności człowieka, prawo do sądu było realizowane w sposób niewystarczający co do wielu jego elementów, to nasilenie negatywnego zjawiska w stopniu dalece odbiegającym od tych standardów w ostatnich latach jest zauważalne i niepokojące, zwłaszcza w sferze zgodności działania władz publicznych z aksjologią konstytucyjną.

Musi budzić niepokój każdego, ale zwłaszcza osób wykonujących zawody prawnicze - radcy prawnego, adwokata, sędziego systematyczne ograniczanie prawa do sądu w rozumieniu standardów

europejskich i Konstytucji RP przez władzę ustawodawczą i wykonawczą.

Niepokój musi budzić również tryb wprowadzania zmian w prawie dotyczących podstawowych praw obywatelskich w aktach prawnych normujących zupełnie inne materie.

Pod pozorem walki z wirusem władza w Polsce zamyka przed obywatelami sądy i daje jeszcze więcej uprawnień prokuratorom. To uderza nie tylko w prawa obywateli, prawa stron i ich pełnomocników do profesjonalnego świadczenia pomocy prawnej ale również w prawo dziennikarzy do rzetelnego informowania.

Z dniem 3 lipca 2021 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1090).

Zmiana została wprowadzona nie w samym Kodeksie postępowania cywilnego a poprzez nowelizację ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, ze zmianami). Nowe zasady będą miały zastosowanie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID - 19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich.

Najważniejsze zmiany dotyczą:

- we wszystkich przypadkach, gdy jest to możliwe, posiedzenia sądowe powinny być prowadzone na odległość,

- sąd będzie mógł procedować na posiedzeniach niejawnych, a strony nie będą mogły, jak dotychczas temu się sprzeciwić,
- na świadka nałożono obowiązek upewnienia się, czy rozprawa będzie się odbywała w trybie zdalnym czy stacjonarnym,
- sąd będzie rozpoznawał sprawy w składzie jednego sędziego, także w drugiej instancji, z wyjątkiem gdy prezes sądu zarządzi rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów,
- zmiana sposobu doręczania pism sądowych (orzeczeń, zawiadomień, wezwań) dla profesjonalnych pełnomocników (zamiast operatora pocztowego- portal informacyjny), data uznania pisma za doręczone,
- obowiązek podania w pierwszym piśmie procesowym wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu przeznaczonego do kontaktu z sądem.

To są zmiany najważniejsze. Pełna lista zmian zawarta została w ustawie z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1090).

W kontekście prawa obywatela do sądu największą kontrowersję budzą zmiany polegające na rozpoznawaniu sprawy w składzie jednego sędziego, także w drugiej instancji, z wyjątkiem gdy prezes sądu zarządzi rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, ograniczenie wstępu do sądów, ograniczenie możliwo-

ści dostępu do akt sprawy, możliwości załatwienia spraw organizacyjnych.

Równie, a może bardziej niepokojące są zmiany wprowadzone ustawą z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, w tym zwłaszcza:

- przyjęcie jako zasady tajności posiedzeń sądowych zamiast jawnych (art. 45 ust.2 Konstytucji - wyłączenie jawności rozprawy może nastąpić ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny),
- odstąpienie od składów ławniczych (art. 182 Konstytucji), czyli likwidacja zasady kolegialności składów sądowych,
- likwidacja zasady ciągłości składu rozpoznającego sprawę, w tym poprzez wprowadzenie ustawy w życie w trakcie trwania postępowań,
- wprowadzenie decyzji prezesów sądów powoływanych przez Ministra Sprawiedliwości/Prokuratora Generalnego jako rozstrzygające o składzie sądu,
- niejasny i niejednolity w skali kraju system doręczeń,
- zwiększenie roli prokuratora w procedurze karnej,
- zwiększenie stosowania tymczasowego aresztowania poprzez ograniczenie oskarżonemu możliwości zebrania środków na wpłatę poręczenia majątkowego, możliwości odmo-

wy przyjęcia poręczenia przy braku wykazania źródeł tych środków.

Te zmiany w sposób ewidentny uderzają w prawa oskarżonego do obrony poprzez nieusprawiedliwione wzmocnienie pozycji prokuratora, czyniąc jednocześnie procedurę jeszcze surowszą dla oskarżonego.

W dniu 7 lipca 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich, Naczelna Rada Adwokacka, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych, Stowarzyszenie Sędziów „Themis” i Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia” ogłosili **Memorandum w sprawie prawa obywatela do sądu**, podnosząc, że:

„Obowiązkiem każdego prawnika jest nieustanne przypomnienie, w każdy dostępny sposób, jaki jest standard wymierzania sprawiedliwości przez niezawisły, niezależny i bezstronny sąd, do którego dostęp nie może być limitowany, i który sprawy obywateli rozpoznaje w sposób jawny, w sprawiedliwej procedurze, z zachowaniem prawa do obrony, równości broni i przestrzeganiem praw także tych najsłabszych. Gwarantuje to każdemu Konstytucja Rzeczypospolitej.”

W Memorandum zawarto apel do profesjonalnych pełnomocników i obrońców **„o składanie do sądu – po uzgodnieniu z klientem, z powołaniem na prokonstytucyjną wykładnię przepisów – wniosków o rozpoznawanie spraw na rozprawie lub posiedzeniu jawnym, wniosków o rozpoznawanie środków odwoławczych w składzie trzech sędziów, a także wniosków o kierowanie**

przez sąd pytań prawnych do Sądu Najwyższego lub pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej co do regulacji przyjętych w ustawie epizodycznej, zaś w sprawach karnych o domaganie się doprowadzania podejrzanego na posiedzenie aresztowe przed sąd, o wnoszenie o niestosowanie tymczasowego aresztowania lub zmianę stosowanego środka z tymczasowego aresztowania na poręczenie majątkowe, sprzeciwianie się stosowaniu tzw. aresztów warunkowych, w sytuacji kiedy nie ma konieczności tymczasowego aresztowania, a środek ten powinien zostać uchylony; sprzeciwianie się przeprowadzeniu rozprawy pod usprawiedliwioną nieobecność oskarżonego lub jego obrońcy. Nadto o powoływanie się w postępowaniach sądowych na Konstytucję RP i prawo międzynarodowe, a w przypadku wyczerpania krajowych środków zaskarżenia kierowanie – tam, gdzie naruszono Europejską Konwencję Praw Człowieka – skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”.

Ewa Stompor-Nowicka

Radcy z Łodzi Wicemistrzami Polski !!!

W XII Mistrzostwach Polski Radców Prawnych w halowej piłce nożnej, które odbyły się w Kielcach w dniach 30 września – 2 października na hali Politechniki wystąpiło 15 drużyn, reprezentujących 14 OIRP. W tym zaciętym i wyrównanym turnieju nasza reprezentacja zajęła drugie miejsce. Wystąpiliśmy w składzie: Marcin Kurak(b), Jakub Gajownik(k), Przemysław Zawalski, Dariusz Gałwiaczek, Mateusz Wypyszyński, Wojciech Płóciennik, Łukasz Kuniewski,

Paweł Nowacki, Maciej Stobiecki, Bartosz Marchel, Filip Bonowicz, Filip Woźniak, Piotr Tosik. Losowanie jak zwykle nie było dla nas łaskawe. Znaleźliśmy się w grupie z utytułowanymi drużynami z Wrocławia, Warszawy i Torunia. Zawody nasza drużyna zaczęła od bezbramkowego remisu z Toruniem i to właśnie punkt zdobyty z późniejszym półfinalistą okazał się na wagę wyjścia z tej jakże trudnej grupy. W kolejnych meczach pokonaliśmy reprezentację Opola (0:1)

i Warszawy (2:0), aby ulec drużynie z Wrocławia (1:0). Małe ilości bramek wskazują na dyscyplinę taktyczną i wyrównany poziom drużyn. W fazie pucharowej pokonaliśmy drużynę Gospodarzy (2:0). W półfinale przyszło nam się zmierzyć z reprezentacją OIRP Lublin. W regulaminowym czasie mecz zakończył się remisem (2:2), a zatem wojna nerwów - karne! Pewnie strzelali Mateusz Wypyszynski i Łukasz Kuniewski. Gdy strzał przeciwników wspaniale obronił Marcin Kurak przed naszą drużyną pojawiła się szansa na zwycięstwo. Do piłki podszedł nie kto inny tylko Przemysław Zawalski, zawodnik, w którego języku nie występuje słowo „presja”. Pewnym strzałem zakończył mecz i... finał był nasz.

W finałowych zmaganiach trafiliśmy na reprezentację OIRP Warszawa (Izba Warszawska wystawiła dwie drużyny). Naszym przeciwnikom udało się zdobyć bramkę na 1:0. Pomimo zaciętego meczu i ataków do ostatniej sekundy, nie udało się już odrobić tej straty. Defensywa warszawska w całych mistrzostwach była niemalże bezbłędna (jedynie trzy stracone bramki). Na podium stanęły kolejno reprezentacje Warszawy, Łodzi i Torunia.

Podsumowując występ naszej reprezentacji, w pierwszej kolejności wskazać należy na dyscyplinę taktyczną i dojrzałość w grze. Dość powiedzieć, że w całych mistrzostwach straciliśmy jedynie cztery bramki. Wszyscy zawodnicy,

nawet na krótko wchodzący na boisko zostawiali na placu serce i płuca. Paweł Nowacki, zawodnik o wybitnie ofensywnej charakterystyce, po każdej akcji wracał na obronę aby zaliczyć kolejny odbiór. Znakomity powrót po kontuzji Przemysława Zawalskiego. Jego postawa w obronie w każdej sytuacji potwierdzała starą piłkarską prawdę, że „lepiej mądrze stać niż głupio biegać”. Marcin Kurak udanymi interwencjami podkopał morale niejednego napastnika drużyny przeciwnej. Wojciech Płóciennik z Łukaszem Kuniewskim i Filipem Bonowiczem raz po raz przypuszczali ataki na bramkę przeciwników. Jak zwykle pewnością siebie i perfekcyjnym przeglądem pola imponował kapitan drużyny Jakub Gajownik. Na pewno jednak objawieniem turnieju był Mateusz Wypyszyński. Ten młody zawodnik imponował nie tylko znakomitą techniką użytkową, ale też bez żadnych kompleksów w najtrudniejszych momentach potrafił wziąć na siebie ciężar gry i błyskotliwym zagranie zrobić „tę różnicę”, którą kochają kibice. Całkowicie zasłużenie z pięcioma bramkami na koncie został MVP XII Mistrzostw Polski Radców Prawnych w Halowej Piłce Nożnej. Nasi gracze mogli liczyć na wsparcie swoich Kolegów z boiska Kuby Bartczaka, Tomasza Kosa i Igora Pasternaka, którzy ze względu na kontuzje nie wzięli udziału w turnieju, ale przybyli do Kielc aby wesprzeć swoją drużynę. Świetna oprawa i wspaniała organizacja zawodów, a także doświadczony i „czujący grę” zespół arbitrow sprawiły, iż

Mistrzostwa te były prawdziwym piłkarskim świętem. Gratulację za grę i wynik!

Z piłkarskim pozdrowieniem
Przemysław Fiuk - Dyrektor Sportowy

Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi

Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi

Kwartalnik Nr 2/2021

Wyrok

z dnia 14 listopada 2018 r. I ACa 257/18

SSA Alicja Myszkowska

SA Dorota Ochalska – Gola (spr.) SO (del.) Marta Witoszyńska

Umocowanie do dokonywania określonych czynności prawnych może nastąpić także w sposób dorozumiany i płynąć z przydzielenia kompetencji, wynikających ze struktury osoby prawnej, dla osób zajmujących się określonymi sprawami w konkretnej jednostce organizacyjnej tej osoby prawnej.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, Wydział I Cywilny, po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w Łodzi na rozprawie sprawy z powództwa M. Ł. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Ł., na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 14 grudnia 2017 r.,

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Ł. na rzecz M. Ł. kwotę 4.050 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Z uzasadnienia

Zaskarżonym wyrokiem z 14 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Ł., w sprawie z powództwa M. Ł. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Ł. o zapłatę, zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Ł. na rzecz M. Ł. kwotę 78.313,17 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zakresie kwoty 78.305,37 złotych od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 9.333 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego:

Powód M. Ł. jest właścicielem działki gruntu nr (...) w obrębie (...) o powierzchni 2452 m² i działki gruntu nr (...) w obrębie ewidencyjnym (...) o powierzchni 3834 m², położonych w Ł. przy ul. E., uregulowanych w księdze wieczystej nr (...). Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Ł. jest użytkownikiem wieczystym opisanych wyżej działek gruntu.

W dniu 29 listopada 2011 r. Prezydent M. Ł. – (...) działająca w imieniu i na rzecz M. Ł. i M. Ł. na prawach powiatu stosownie do art. 11a i art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 91 i art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz art. 98 k.c. i art. 99 k.c. udzieliła J. C. S. – Głównemu Specjaliście w Wydziale (...) pełnomocnictwa do reprezentowania M. Ł. i M. Ł. na prawach powiatu oraz składania jednoosobowo oświadczeń w imieniu M. Ł. i M. Ł. na prawach powiatu w zakresie zarządu mieniem, to jest między innymi do zawierania w formie aktu notarialnego umów w zakresie

obrotu nieruchomościami, w tym między innymi do oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste, sprzedaży użytkownikom wieczystym nieruchomości gruntowych oddanych im w użytkowanie wieczyste, oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste na rzecz osób prawnych lub fizycznych i odpłatne względnie nieodpłatne przeniesienie własności wzniesionych na tych nieruchomościach budynków – w trybie art. 204, 207, 208, 209 i 211 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz zawierania innych umów objętych zakresem działania Wydziału (...).

Pełnomocnictwo uprawnia J. C. S. do składania oświadczeń woli lub zawierania stosownych umów w imieniu M. Ł. samodzielnie.

Prezydent M. Ł. decyzją nr (...) z dnia 8 sierpnia 2012 r. na podstawie przepisu art. 77 i 78 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami wypowiedział użytkownikowi wieczystemu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. dotychczasową wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu położonego w Ł. przy ul. E. stanowiącego własność G. Ł., uregulowanego w księdze wieczystej nr (...) oraz zaoferował nową jej wysokość 78.305,37 złotych płatną w 2013 r. w kwocie 40.440 złotych, w 2014 r. w kwocie 59.372,68 złotych, w 2015 r. i następnych w kwocie 78.305,37 złotych. Decyzję z upoważnienia Prezydenta podpisała J. S., jako główny specjalista. Powyższe wypowiedzenie, zostało skierowane do pozwanej Spółki i doręczone w dniu 29 sierpnia 2012 r. Strona pozwana nie uiściła opłaty za użytkowanie wieczyste przedmiotowej nieruchomości za rok 2017. Pismem z dnia 17 maja 2017 r., doręczonym w dniu 22 maja 2017 r.,

M. Ł. wezwało pozwaną Spółkę do zapłaty kwoty 79.139,13 złotych tytułem należnej opłaty za rok 2017 w wysokości 78.305,37 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami wystawienia monitu w kwocie 7,80 złotych. Mimo wezwania do zapłaty, strona pozwana nie uregulowała należności z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste gruntu.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1899) za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste pobiera się pierwszą opłatę i opłaty roczne. Art 71 ust. 4 powyższej ustawy stanowi, że opłaty roczne wnoszą się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. Opłaty rocznej nie pobiera się za rok, w którym zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego. Właściwy organ, na wniosek użytkownika wieczystego złożony nie później niż 14 dni przed upływem terminu płatności, może ustalić inny termin zapłaty, nieprzekraczający danego roku kalendarzowego. Zgodnie z brzmieniem art. 72 ust. 1 wyżej wskazanej ustawy opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ustala się według stawki procentowej od ceny nieruchomości gruntowej określonej zgodnie z art. 67. W myśl przepisu art. 77 ust. 1 powołanej ustawy wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a, podlega aktualizacji nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie. Zaktualizowaną opłatę roczną ustala się, przy zastosowaniu dotychczasowej stawki procentowej, od wartości nieruchomości określonej na dzień aktu-

alizacji opłaty.

W przypadku, gdy zaktualizowana wysokość opłaty rocznej przewyższa, co najmniej dwukrotnie wysokość dotychczasowej opłaty rocznej, użytkownik wieczysty wnosi opłatę roczną w wysokości odpowiadającej dwukrotności dotychczasowej opłaty rocznej. Pozostałą kwotę ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty (nadwyżka) rozkłada się na dwie równe części, które powiększają opłatę roczną w następnych dwóch latach. Opłata roczna w trzecim roku od aktualizacji jest równa kwocie wynikającej z tej aktualizacji (ust. 2a art. 77 ustawy). Przepis art. 78 ust. 1 ustawy stanowi, że właściwy organ zamierzający zaktualizować opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej powinien wypowiedzieć na piśmie wysokość dotychczasowej opłaty, do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego, przesyłając równocześnie ofertę przyjęcia jej nowej wysokości. W wypowiedzeniu należy wskazać sposób obliczenia nowej wysokości opłaty i pouczyć użytkownika wieczystego o sposobie zakwestionowania wypowiedzenia. Do wypowiedzenia dołącza się informację o wartości nieruchomości, o której mowa w art. 77 ust. 3 oraz o miejscu, w którym można zapoznać się z operatem szacunkowym. Do doręczenia wypowiedzenia stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Użytkownik wieczysty może, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, zwanego dalej „kolegium”, wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości (art. 78 ust. 2 ustawy).

Sąd Okręgowy podkreślił, że strona powodowa stosownie do przytocz-

nych przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, tj. art. 71 ust. 1 i następnym, pismem z dnia 6 sierpnia 2012 r. nr (...) dokonała wypowiedzenia obowiązującej dotychczas stawki opłaty

rocznej z tytułu użytkowania wieczyste- go i ustaliła nową opłatę w wysokości 78.305,37 złotych, płatną w określony w piśmie sposób.

Zdaniem sądu I instancji, niezasadny okazał się jedyny zarzut strony pozwanej, która powoływała się na wadliwość powyższego oświadczenia o wypowiedzeniu stawki opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości w związku z podpisaniem go przez osobę nieuprawnioną, tj. przez głównego specjalistę J. S. Wymienione pi- smo zostało podpisane w imieniu M. Ł. przez Głównego Specjalistę w Wydziale (...), działającej na mocy pełnomoc- twa udzielonego przez Prezydenta M. Ł. w dniu 29 sierpnia 2011 r. udzielnego na podstawie art. 11a i art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U z 2021 r., poz. 1372), art. 91 i art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powia- towym (tekst jednolity: Dz. U z 2020 r., poz. 920) oraz art. 98 i art. 99 k.c. Udzie- lone pełnomocnictwo dotyczy umo- cowania do składania jednoosobowo oświadczeń woli w imieniu M. Ł. i M. Ł. na prawach powiatu w zakresie zarządu mieniem, to jest między innymi zawie- rania w formie aktu notarialnego umów w zakresie obrotu nieruchomościami, w tym do oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste, sprzedaży użytkownikom wiecz- stym nieruchomości gruntowych od- danych im w użytkowanie wieczyste, oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste na rzecz osób prawnych lub fizycznych i odpłat- ne względnie nieodpłatne przenosze-

nie własności wzniesionych na tych nieruchomościach budynków – w try- bie art. art. 204, 207, 208, 209 i 211 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o go- spodarce nieruchomościami oraz za- wierania innych umów objętych zakre- sem działania Wydziału (...). W ocenie Sądu Okręgowego, wymienione pełno- mocnictwo uprawnia J. S. – Głównego Specjalistę w Wydziale (...) w ramach wykonywania zarządu majątkiem M. Ł. do składania oświadczeń na mocy 78 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o go- spodarce nieruchomościami. Z mocy art. 98 k.c. pełnomocnictwo ogólne obejmu- je umocowanie do wszelkich czynności zwykłego zarządu. Pod tym pojęciem rozumie się zwykłe czynności ujmowa- ne, jako zachowanie mienia i osiągnięcie z niego korzyści. Zdaniem sądu I instan- cji, do takich czynności należy zaliczyć określenie przez J. S. nowej wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości i wypowiedzenie w tym zakresie dotychczasowych warunków umowy stron. Fakt niewskazania w do- kumencie pełnomocnictwa wymienio- nej czynności wynika z tego, że opisane oświadczenie należy do elementów wy- konywania zwykłego zarządu majątkiem gminy, a nadto nie wymaga, jak inne wy- mienione czynności prawne, szczególnej formy prawnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, że powyższe wy- powiedzenie, zostało dokonane przez uprawniony podmiot, skierowane do strony pozwanej i prawidłowo doręczone i w konsekwencji zostało skutecznie do- konane w dacie doręczenia wymienione- go zawiadomienia.

W tym stanie rzeczy żądanie przez stronę powodową należności w kwocie 78.313,17 złotych, na którą składa się kwota 78.305,37 złotych tytułem opłaty z tytułu użytkowania wieczystego za rok

2017 oraz kwota 7,80 złotych tytułem kosztów monitu, jest w pełni uzasadnione.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 481 k.c. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie przepisu art. 98 k.p.c., kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją pozwany w części, tj. ponad kwotę 20.220 złotych, wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w zakresie kwoty 58.093,17 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie wyroku w zakresie zasądzenia kwoty 58.093,17 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej Spółki kosztów postępowania za obie instancje z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił naruszenie przepisów prawa:

- materialnego, tj. art. 104 k.c. w zw. z art. 98 k.c., art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. i art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, poprzez uznanie, że pismem z dnia 6 sierpnia 2012 r. powód skutecznie dokonał wypowiedzenia obowiązującej dotychczas stawki opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego i ustalił nową opłatę w wysokości 78.305,37 złotych, podczas gdy osoba podpisująca powyższe pismo działała bez stosownego pełnomocnictwa w tym zakresie, a zatem wypowiedzenie było bezwzględnie nieważne nie rodząc skutków prawnych;

- procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegające na wadliwej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego w zakresie pełnomocnictwa Prezydenta M. Ł. z dnia 29 listopada 2011 r., poprzez jego wykładnię niezgodną z jego treścią wobec dodania w uzasadnieniu wyroku przy jego opisie słowa „m.in.” którego w dokumencie nie było i przyjęcie, że miało one charakter ogólnego w zakresie zarządu mieniem powoda podczas, gdy pełnomocnictwo to miało charakter szczególny upoważniając do dokonywania enumeratywnie wymienionych w nim czynności prawnych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne sądu I instancji, za wyjątkiem ustalenia, że w treści pełnomocnictwa z dnia 29 listopada 2011 r. czynności prawne, do których dokonania umocowana została J. S., wymienione zostały przykładowo, po użyciu sformułowania „m.in.”.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny w oparciu o dowód z tego dokumentu ustalił, co następuje:

W treści pełnomocnictwa z dnia 29 listopada 2011 r. J. S. została umocowana do składania jednoosobowo oświadczeń w imieniu M. Ł. i M. Ł. na prawach powiatu w zakresie zarządu mieniem, to jest:

a) zawierania w formie aktu notarialnego umów w zakresie obrotu nieruchomościami stanowiącymi własność M. Ł. i własność miasta na prawach powiatu, a dotyczących:

- sprzedaży zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości,

- sprzedaży budynków mieszkalnych, garaży, budynków usługowych, produkcyjnych, handlowych i innych, wraz ze sprzedażą działek gruntu w całości lub w części,
  - sprzedaży budynków mieszkalnych, garaży, budynków usługowych, produkcyjnych, handlowych i innych, z jednoczesnym oddawaniem nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste,
  - sprzedaży lokali mieszkalnych i lokali innych niż mieszkalne z jednoczesną sprzedażą udziału w częściach wspólnych budynku lub budynków oraz innych urządzeń, które nie służą do użytku właścicieli poszczególnych lokali i udziału we własności gruntu, względnie oddania tegoż udziału w gruncie w użytkowanie wieczyste,
  - zamiany zabudowanych lub niezabudowanych nieruchomości stanowiących własność M. Ł., miasta na prawach powiatu lub stanowiących własność Skarbu Państwa, a będących w użytkowaniu wieczystym M. Ł., na inne zabudowane względnie niezabudowane nieruchomości lub prawo użytkowania wieczystego nieruchomości,
  - oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste,
  - sprzedaży użytkownikom wieczystym nieruchomości gruntowych oddanych im w użytkowanie wieczyste,
  - oddawania nieruchomości gruntowych w użytkowanie wieczyste na rzecz osób prawnych lub fizycznych i odpłatne, względnie nieodpłatne, przeniesienie własności wzniesionych na tych nieruchomościach budynków – w trybie art. art. 204, 207, 208, 209 i 211 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
  - znoszenia współwłasności nieruchomości, których współwłaścicielem jest M. Ł.,
  - obciążania nieruchomości M. Ł. prawami rzeczowymi ograniczonymi,
  - nabywania na rzecz M. Ł. nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych zarówno w drodze kupna, zamiany, jak i darowizny, a także w trybie przepisu art. 453 k.c.;
- b) zawierania innych umów objętych zakresem działania Wydziału (...);
- c) składania oświadczeń w zakresie wykonania prawa pierwokupu bądź nieskorzystania z tego prawa przez Prezydenta M. Ł., zgodnie z treścią art. 109, 110 i 111 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- d) wykonywania prawa odkupu lokali użytkowych, na podstawie uchwały Rady (...) w Ł. nr (...) z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie zasad sprzedaży o przyznania pierwszeństwa w nabywaniu komunalnych samodzielnych lokali użytkowych ich najemcom i dzierżawcom prowadzącym działalność gospodarczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie, choć niektórym przywołanym w niej zarzutom nie sposób odmówić słuszności.

Należy zgodzić się ze skarżącym, który w ramach zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. zwraca uwagę, że w ustaleniach faktycznych sąd I instancji przytoczył treść doku-

mentu pełnomocnictwa z dnia 29 listopada 2011 r. w sposób, który mógłby rzutować na jego wykładnię. Przywołanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oświadczenia woli mocodawcy z użyciem sformułowania „m.in.” istotnie nie odpowiada rzeczywistej treści pełnomocnictwa, która stała się przedmiotem uzupełniających ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego. Tym niemniej, wbrew tezą apelacji, z rozważań sądu I instancji nie wynika wcale, by właśnie sformułowanie „m.in.” stanowiło zasadniczą przesłankę przyjętej wykładni oświadczenia woli Prezydenta M. Ł. Wywody Sądu Okręgowego jednoznacznie bowiem wskazują, że podstawą jego wniosku był charakter pełnomocnictwa ogólnego z art. 98 k.c., do którego to przepisu odwołano się w treści analizowanego dokumentu. Tym samym dostrzeżone przez skarżącego uchybienie procesowe ostatecznie nie przełożyło się na treść rozstrzygnięcia.

Rozważania dotyczące zarzutu naruszenia prawa materialnego należy poprzedzić przypomnieniem, że wypowiedzenie przez stronę powodową dotychczasowych warunków umowy w zakresie wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego i zaoferowanie nowej wysokości tej opłaty nastąpiło na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. W aktach sprawy znajduje się dowód skutecznego doręczenia stronie pozwanej pisma zawierającego wypowiedzenie w dniu 24 sierpnia 2012 r. Jak przyjmuje się w piśmiennictwie, wypowiedzenie wysokości opłaty rocznej, chociaż jest dokonywane przez właściwy organ, nie mieści się w pojęciu orzeczenia administracyjnego (decyzji, postanowienia) w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Jest ono bowiem wyrażeniem woli właściciela nieruchomości w stosunku

do jej użytkownika wieczystego w sytuacji, gdy podmioty te łączy umowa o użytkowanie wieczyste, a zatem stanowi oświadczenie woli jednej ze stron umowy, co do istotnego elementu tej umowy (tak E. Bończyk – Kucharczyk - Ustawa o gospodarce nieruchomościami. Komentarz. Wydanie V, WKP 2018, teza 1 do art. 78 ustawy). Tym niemniej z woli ustawodawcy, w razie odmowy przyjęcia przez użytkownika wieczystego oferty zmiany umowy, oświadczenie właściciela nieruchomości jest w pierwszej kolejności poddawane kontroli administracyjnej. Z przepisu art. 78 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami wynika, że użytkownik wieczysty może, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Postępowanie w sprawie aktualizacji opłaty rocznej przebiega w dwóch fazach, z których pierwsza prowadzona jest przed samorządowym kolegium odwoławczym, zaś druga, jeśli do niej dojdzie, toczy się przed sądem powszechnym w drodze procesu cywilnego. Postępowanie przed samorządowym kolegium odwoławczym jest zatem koniecznym elementem otwierającym drogę do ewentualnego przeniesienia sporu przed sąd powszechny (tak NSA w wyroku z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 648/13, LEX nr 1658495) W razie niewyczerpania tego trybu występuje przypadek czasowej niedopuszczalności drogi sądowej.

Jeżeli natomiast użytkownik wieczysty nie zakwestionował wypowiedzenia, to zaoferowana nim opłata wiąże strony jako element umownego stosunku prawnego użytkownika, na zasadach wskazanych w art. 78 ust. 4 zdanie 2 w zw. z art.

79 ust. 4 i 79 ust. 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Z zebranych w rozpatrywanej sprawie dowodów nie wynika, by pozwana Spółka po doręczeniu jej wypowiedzenia z art. 78 ust. 1 powołanej ustawy skorzystała z możliwości jego kontroli w sposób przewidziany prawem, a zatem by złożyła do właściwego samorządowego kolegium odwoławczego wnioski o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest nieuzasadniona. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego nie budzi wątpliwości, że podstawą takiego wniosku mogły i powinny być okoliczności powołane przez użytkownika wieczystego dopiero w toku niniejszego postępowania, wskazujące, iż – w jego ocenie – złożone oświadczenie jest bezwzględnie nieważne z mocy art. 104 zdanie pierwsze k.c. W orzecznictwie przyjmuje się, że w postępowaniu przed samorządowym kolegium odwoławczym, wywołanym wnioskiem użytkownika wieczystego o zbadanie zasadności aktualizacji opłaty rocznej, kolegium bada nie tylko zasadność aktualizacji, lecz także to, czy wypowiedzenie opłaty rocznej zostało dokonane prawidłowo oraz czy zostało doręczone użytkownikowi wieczystemu, zgodnie z przepisami k.p.a. Bez zbadania tej okoliczności niemożliwe byłoby między innymi ustalenie, czy wypowiedzenie było skuteczne oraz czy wniosek do kolegium został złożony przez użytkownika wieczystego w terminie przewidzianym w art. 78 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 września 2013 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 464/13, LEX nr 1383497). Przedmiotem tej oceny musi być także analiza tego, czy wypowiedzenie pochodzi od uprawnionego podmiotu, co obejmuje kwestie ewentualnej skuteczności pełnomocnictwa. Co więcej, nie ulega wątpliwości, że w dotychczasowej praktyce kwestie związane z możliwością

udzielenia pełnomocnictwa do złożenia wypowiedzenia z art. 78 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, jak i skutecznością takiego pełnomocnictwa były badane także w fazie postępowania administracyjnego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 40/15, OSNC 2016/6/71).

W świetle przedstawionej argumentacji powstaje pytanie o skutki zaniechania użytkownika wieczystego, który w przewidzianym w ustawie trybie nie poddał kontroli skuteczności wypowiedzenia i nie wyczerpał drogi postępowania przed samorządowym kolegium odwoławczym, a następnie postępowania sądowego, o którym mowa w art. 80 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wskazówek interpretacyjnych dostarczają w tej materii wypowiedzi judykatury wskazujące, iż zaniechania użytkownika we wszczęciu, ewentualnie kontynuowaniu postępowania, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, prowadzą do ukształtowania stosunku prawnego zgodnie z treścią dokonanego wypowiedzenia, co musi wziąć pod uwagę sąd orzekający w procesie o zapłatę należnej opłaty (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 336/17, LEX nr 2485381). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w składzie rozpoznającym apelację, w realiach sporu strona pozwana, która nie skorzystała z przewidzianej w art. 78-80 ustawy o gospodarce nieruchomościami możliwości kontroli wypowiedzenia z dnia 8 sierpnia 2012 r., w procesie o zapłatę opłaty za użytkowanie wieczyste za 2017 r., wytoczonym pięć lat później, nie może skutecznie podnosić zarzutów, które podlegałyby badaniu w ramach szczególnego postępowania przewidzianego w tych przepisach.

Tym niemniej nawet przyjęcie odmiennego stanowiska i uznanie tego rodzaju zarzutów za formalnie dopuszczalne, nie oznacza, że w realiach sporu pozostają one uzasadnione w warstwie merytorycznej. Sąd Apelacyjny za niezasadny uznaje bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 104 k.c. w zw. z art. 98 k.c., art. 78. ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i art. 46. ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Wypada zgodzić się z sądem I instancji, który zwrócił uwagę na powołane w treści pełnomocnictwa przepisy art. 98 k.c. oraz 99 k.c. i umocowanie J. S. wywiódł z pełnomocnictwa ogólnego. Odwołanie do tych dwóch norm prawnych jasno wskazuje, że intencją mocodawcy było upoważnienie pełnomocników, w tym J. S. zarówno do czynności zwykłego zarządu w ramach pełnomocnictwa ogólnego z art. 98 k.c., jak i do wymienionego katalogu czynności, które ów zwykły zarząd przekraczają i dodatkowo wymagają zachowania szczególnej formy pełnomocnictwa. Z kolei zakres czynności zwykłego zarządu, do których J. S. została umocowana, nie może być analizowany w oderwaniu od bezspornej okoliczności, że pozostawała ona pracownikiem U. M. wykonującym powierzone jej obowiązki w Departamencie (...) Wydziale (...), co wprost wynika z treści pełnomocnictwa. Należy bowiem podkreślić, że umocowanie do dokonywania określonych czynności może nastąpić także w sposób dorozumiany i płynąc z przydzielenia kompetencji, wynikających ze struktury osoby prawnej, dla osób zajmujących się określonymi sprawami w konkretnej jednostce organizacyjnej tej osoby prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2003 r., sygn. akt II CKN 46/01, LEX nr 121714). Zgodnie z obowiązującym w dacie udzielenia pełnomocnictwa Regulaminem organizacyjnym (...) nada-

nym zarządzeniem Prezydenta M. Ł. nr (...) z dnia 8 sierpnia 2011 r. do zakresu działania Departamentu (...) Wydziału (...) należało właśnie prowadzenie spraw związanych z użytkowaniem wieczystym, w tym z aktualizowaniem opłat (§ 34 ust. 1 pkt 4 regulaminu dostępnego na stronie archiwum). W tym stanie rzeczy w pełni uprawniony pozostaje wniosek sądu I instancji, że do zwykłych czynności związanych z zarządem nieruchomości strony powodowej należały także czynności zmierzające do osiągnięcia korzyści z zarządzanego mienia, a zatem i te polegające na aktualizowaniu opłat za użytkowanie wieczyste. Czynności te należały przy tym do spraw, którymi z racji powierzonych obowiązków pracowniczych zajmowała się J. S. Do podobnych wniosków o należyty umocowanie pełnomocnika prowadzi również analiza katalogu czynności wymienionych w dalszej części pełnomocnictwa. J. S. została bowiem wprost umocowana do oddawania nieruchomości w użytkowanie wieczyste, a zatem do katalogu czynności wymienionych w rozdziale 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, a także w art. 71 ust. 1 tej ustawy – skoro oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste ex lege wiąże się z ustaleniem opłaty za dokonanie tej czynności oraz opłat rocznych. Elementem tych czynności jest także wynikająca wprost z ustawy aktualizacja opłat za użytkowanie wieczyste (art. 77 ust. 1 powołanej ustawy).

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że J. S. była należyście umocowana do dokonania czynności opisanych w art. 78 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Tym niemniej warto zwrócić uwagę, że w realiach sporu nawet odrzucenie przedstawionej wyżej wykładni oświadczenia woli mocodawcy i ustalenie, że pełno-

mocnik nie był należycie umocowany do dokonania wypowiedzenia z dnia 8 sierpnia 2012 r., nie oznacza bezwzględnej nieważności tej czynności. Należy zgodzić się ze skarżącym, który w uzasadnieniu apelacji zwraca uwagę na cywilnoprawny charakter czynności związanych z oznaczaniem wysokości opłat rocznych, w tym z ich aktualizacją. Tryb aktualizacji wysokości opłaty rocznej inicjowany jest wypowiedzeniem tej opłaty przez właściwy organ. Wypowiedzenie jest zatem jednostronną czynnością prawną, która zmienia oznaczoną umowę o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste w zakresie wysokości obowiązującej opłaty. Co do zasady, jednostronna czynność prawna dokonana w cudzym imieniu bez umocowania lub z przekroczeniem jego zakresu jest nieważna (art. 104 zdanie pierwsze k.c.). Jednakże zgodnie z art. 104 zdanie drugie k.c., gdy ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w cudzym imieniu, zgodził się na działanie bez umocowania, stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania. W piśmiennictwie przyjmuje się, że zgoda może być wyrażona w każdej formie, a zatem także w sposób dorozumiany, i w każdym czasie: zarówno przed złożeniem oświadczenia, w czasie jego składania, jak i po złożeniu (tak Kodeks cywilny. Komentarz. Księga pierwsza. Część ogólna pod red. J. Gudowskiego, LexisNexis 2014 - komentarz do art. 104 k.c.).

W realiach sporu, jak wyżej wskazano, strona pozwana nie zakwestionowała zasadności wypowiedzenia w trybie art. 78 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami i nie podnosiła braku pełnomocnictwa dla osoby, która je podpisała, choć nie należy ona do kręgu podmiotów wymienionych w art. 46 ust. 1 lub art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Z akt sprawy nie wynika także, by zarzut braku

umocowania pełnomocnika podnosiła w odniesieniu do opłat za użytkowanie wieczyste należnych za lata 2013 - 2016. W tym stanie rzeczy nawet przy hipotetycznej akceptacji koncepcji apelującego o braku umocowania J. S. do dokonania wypowiedzenia dotychczasowej opłaty i zaferowania nowej, nie sposób uznać, że czynność ta jest bezwzględnie nieważna. Należałoby bowiem przyjąć, że pozwana Spółka w sposób dorozumiany wyraziła zgodę na działanie J. S. bez umocowania, co z kolei otwiera drogę do odpowiedniego zastosowania art. 103 § 1 i 2 k.c. W okolicznościach sporu nie budzi zaś wątpliwości, że strona powodowa w pełni akceptuje działania podjęte przez J. S., o czym świadczy choćby wytoczenie powództwa o opłatę roczną w zaktualizowanej wysokości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. obciążając nimi pozwaną Spółkę jako stronę przegrywającą. Na poniesione przez powoda koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Opracowała Sylwia Pastwa

Pomnik Haliny Szwarec

10 listopada br. w Łodzi, przy ul. Legionów, nieopodal skrzyżowania z Gdańską, w nieznacznej odległości od budynku Muzeum Tradycji Niepodległościowych odsłonięty został pomnik Haliny Szwarec. Drobna kobieca postać usytuowana jest na siedzisku i skierowana lekko w stronę skrzyżowania, za nią znajduje się ściana, na której widnieją cytaty, kończący spisane po wojnie wspomnienia bohaterki: *Bądźcie świadomi odpo-*

wiedzialności przed społeczeństwem, nie marnujcie historycznej szansy, wolności, na którą tak wielu z mojego pokolenia czekało nadaremnie.

Pomnik powstał dzięki dotacji uzyskanej przez Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi z programu „Rzeźba w przestrzeni publicznej dla Niepodległej – 2021” i dzięki dofinansowaniu z Urzędu Miasta Łodzi. Jest jak

do tej pory pierwszym i jedynym upamiętnieniem Haliny Szwarz w mieście. Autorem projektu, według którego powstał pomnik jest dr Marcin Mielczarek, absolwent Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, autor i współautor licznych, figuratywnych realizacji rzeźbiarskich w przestrzeni publicznej.

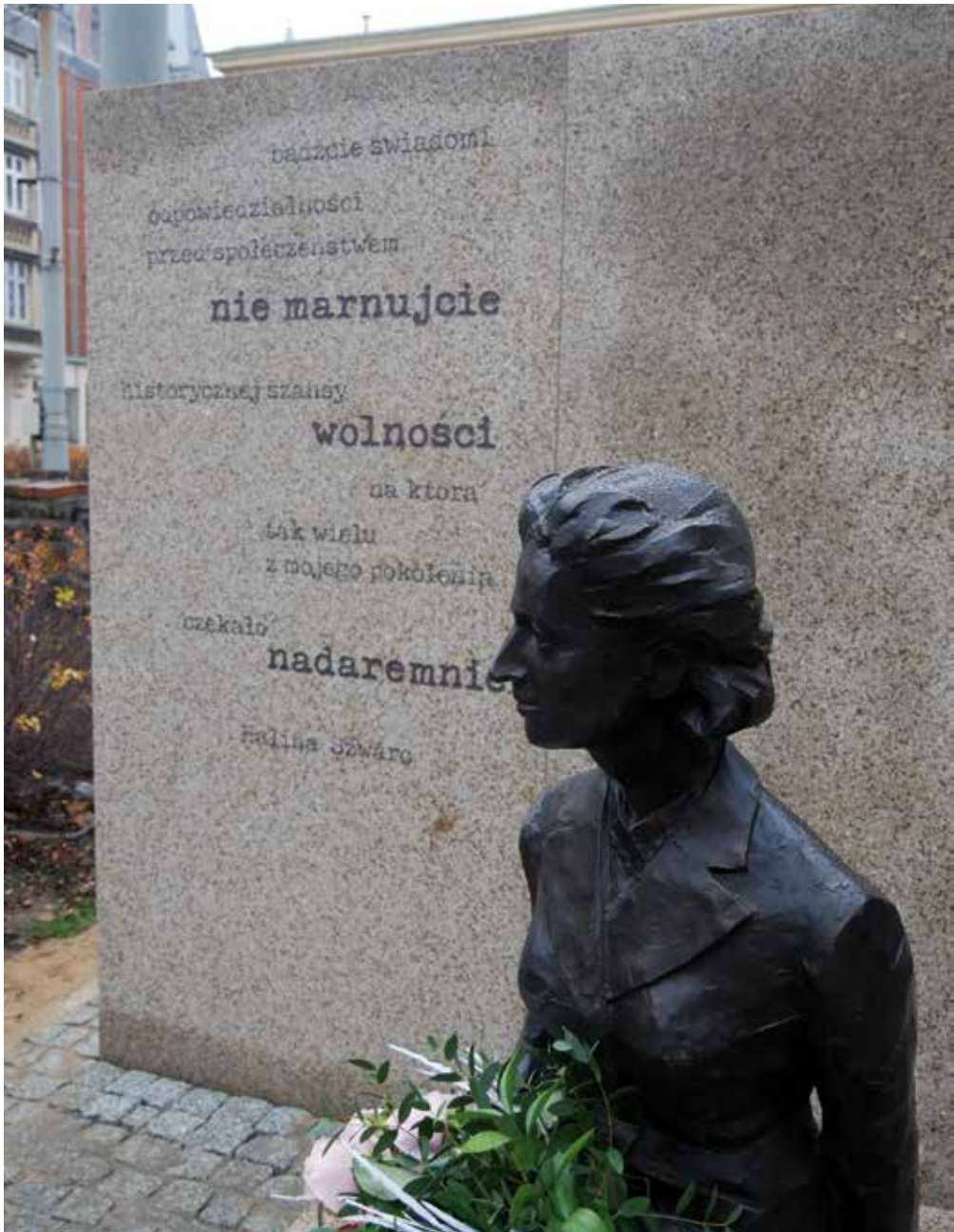
Zasadne wydaje się zatem pytanie: kim była Halina Szwarz? Nie usłyszymy o niej na lekcjach historii, nie czytamy o niej w podręcznikach do tego przedmiotu. Mało który łodzianin czy łodzianka zapytani na ulicy umieli by odpowiedzieć na pytanie czym się wstawiała, dlaczego zasłużyła na własny pomnik? Pewne jest natomiast to, że powinien on być postawiony już dawno, zwłaszcza w Łodzi, w mieście z którego pochodziła.

Halina Szwarz (z domu Kłęb) urodziła się 5 maja 1923 r. w Łodzi. Do wojny zamieszkiwała wraz z rodzicami, Wincentym i Marią, przy ul. Sienkiewicza 95. Ojciec pracował w fabryce umundurowania, mama opiekowała się domem. Do wybuchu wojny Halina ukończyła jedną z najlepszych łódzkich szkół – Gimnazjum Heleny Miklaszewskiej oraz pierwszą klasę liceum przyrodniczego.

Gdy w grudniu 1939 r. dowiedziała się o powstaniu w Łodzi podziemnej organizacji, udała się do lokalu, w którym

odbywały się tajne spotkania i powołując się na swoje koleżanki z Przynależności Wojskowej Kobiet poprosiła o zaangażowanie w pracę konspiracyjną. Miała wówczas zaledwie 16 lat. Mimo swojego młodego wieku została jednak przyjęta do Związku Walki Zbrojnej, gdzie początkowo pełniła rolę łączniczki. Jej główne zadanie polegało na dostarczaniu raportów dotyczących Wehrmachtu, SS i SA, Hitlerjugend, obiektów wojskowych i przemysłowych, nastrojów niemieckiej i polskiej ludności cywilnej, w tym wiadomości o represjach okupanta oraz osobach podejrzanych o współpracę z Niemcami. W styczniu 1940 r. na polecenie przełożonych rozpoczęła intensywną naukę języka niemieckiego, a w połowie tegoż roku, również z polecenia przełożonych, wraz z rodzicami złożyła wniosek o volkslistę. Jej uzyskanie ułatwił fakt, że babka Haliny ze strony matki (z domu Vogel) była pochodzenia niemieckiego. We wrześniu 1940 r. została przeniesiona na teren okręgu kaliskiego, tam też, w Kaliszu, zakonspirowała się jako uczennica niemieckiej szkoły. Wśród kaliskich Niemców zyskała duże uznanie, jako pianistka. Jako wzorcowa uczennica, jedyna w klasie, w kwietniu 1941 r. z okazji urodzin führera otrzymała nagrodę książkową z odpowiednią dedykacją.

W listopadzie 1941 r. gestapo zatrzymało jej zwierzchnika Wacława

Kałużniaka ps. „Jacek I”, który został rozstrzelany 20 marca 1942 r. podczas publicznej egzekucji 100 Polaków w Zgie-

rze. Jej przełożonym został płk. Zygmunt Janke „Walter”.

W lutym 1942 r. uzyskała w niemieckiej szkole maturę z odznaczeniem i wówczas, formalnie jako studentka medycyny, została wysłana z misją wywiadowczo-łącznikową do Wiednia. Była kolporterką pism Akcji „N” na teren Rzeszy. Następnie terenem jej działania były północne Niemcy – Brema, Hamburg, Kolonia. W Hamburgu miała za zadanie rozpoznanie systemu obrony przeciwlotniczej miasta i obiektów portowych oraz określenie następstw ataków lotniczych. Dostarczone przez nią informacje alianci wykorzystali podczas bombardowań.

Od września 1943 r. pracowała w Centralnym Archiwum Medycyny Wojskowej w Berlinie, gdzie miała dostęp do danych o rannych i zabitych żołnierzach niemieckich. Udało jej się zidentyfikować i podać przełożonym rozmieszczenie wiele jednostek Wehrmachtu na frontach, te informacje trafiały zaś do aliantów.

Z początkiem lutego 1944 r. łódzka organizacja AK została zdekonspirowana, aresztowano wiele osób, a Niemcy przejęli archiwum organizacji. Początkowo Halina uniknęła aresztowania ponieważ przebywała w Warszawie, zdecydowała się jednak na powrót do Łodzi, gdyż chciała odwiedzić rodziców. W trzecim dniu pobytu, 23 maja 1944 r. została zatrzymana przez gestapo. Podczas licznych i brutalnych przesłuchań

potwierdziła tylko przynależność i udział w działaniach ZWZ, nie przyznając się do swojej działalności wywiadowczej. Z wyrokiem śmierci została osadzona w więzieniu dla kobiet przy ul. Gdańskiej 13. Przebywała tam aż do jego ewakuacji. W trakcie ewakuacji więzienia, 17 stycznia 1945 r., w okolicach Pabianic udało się jej zbiec, wraz z przyjaciółką Barbarą Cygańską.

Po wojnie starała się ułożyć sobie życie – skończyła studia, założyła rodzinę. Przeszłość wojenna nie dała jednak o sobie zapomnieć. Męczyła ją zarówno wojenna trauma jak i prześladowania ze strony komunistycznych władz. Pomimo trudności starała się służyć Polsce i Polakom swoją wiedzą i doświadczeniem. Zajmowała się m.in. popularyzacją idei edukacji i aktywnego życia seniorów. W 1975 r. stworzyła pierwszy w Polsce Uniwersytet III Wieku. Dzięki tej działalności wiele osób starszych powróciło z marginesu życia, odkryło na nowo sens istnienia.

Wielopłaszczyznowa działalność Haliny Szwarz z wielu powodów zasługuje na uznanie i pamięć. Jej zaangażowanie w czasie II wojny światowej wymyka się schematom, w których zwykle myśli się o konspiracyjnej pracy kobiet, a aktywność powojenna odciska trwałe piętno na współczesności. Dojmujące jest

przy tej okazji wrażenie, że ciągle wiemy o niej za mało, że dla wielu wciąż pozostaje anonimowa.

Dlatego też takie znaczenia ma pojawienie się tego pomnika, zwłaszcza, że stanął on w miejscu nierozdzielnie związanym z biografią Haliny Szwarc. Znajduje się on bowiem przy budynku, w którym w okresie II wojny światowej znajdowało się więzienie dla kobiet, a w którym od maja 1944 do stycznia 1945 r. była osadzona. Dziś jest to budynek Muzeum Tradycji Niepodległościowych, którego szczególną misją jest podtrzymywanie pamięci o historii tego miejsca

i losach ludzi, którzy za swoją działalność niepodległościową byli w nim przetrzymywani. Jestem przekonana, że dzięki temu pomnikowi, Halina Szwarc i jej dzieło stanie się lepiej rozpoznawalne i działać będzie inspirująco na każdego człowieka, który na chwilę zatrzyma się przed tym monumentem. Ufam także, że będzie on przypomnieniem o gehennie kobiet osadzonych przy ul. Gdańskiej 13 i ich poświęceniu.

Dr Sylwia Wielichowska
Muzeum Tradycji Niepodległościowych
w Łodzi

Zima w Litzmanstadt

Fotografia 1. Plac Wolności (Deutschland Plaz) w zimowej scenerii w okresie niemieckiej okupacji (1939-1945). Zbiory MTN.

Pod niemiecką okupacją łodzianie spędzili sześć trudnych zim. Rabunek, wysiedlenia, głód, niedobory produktów pierwszej potrzeby nigdy nie doskwierały tak bardzo, jak w miesiącach zimowych. Problemy ze zdobyciem najskromniejszego pożywienia, ogrzania mieszkania, zapewnienia dzieciom ciepłej bielizny i butów urastały do rangi wyzwania, ale często też decydowały o przetrwaniu. Szykany okupantów, akcje odwetowe i zastraszające, dodatkowe upokarzające zakazy, nakazy i ograniczenia często celowo planowano na okres bożonarodzeniowy i noworoczny, wzmacniając w ten sposób ich karny i dyscyplinujący charakter. Zimowy, świąteczny czas spokoju, tradycji, harmonii i rodzinnego ciepła stał się w latach wojny czasem walki o byt i strachu o bliskich – rozrzuconych po świecie, zamkniętych w więzieniach i obozach.

1. Zima 1939 r. i prześladowania łódzkiej inteligencji

Pierwsza okupacyjna zima w Łodzi rozpoczęła się pod znakiem „Intelligentzaktion” – operacji zmierzającej do eksterminacji warstwy przywódczej narodu polskiego. Począwszy od 9 listopada 1939 r. przez kolejne tygodnie trwały aresztowania wśród łódzkich społeczników, polityków, adwokatów, lekarzy, prokuratorów, księży katolickich i protestanckich, sędziów, ziemian, kupców, przemysłowców, oficerów Wojska Polskiego, nauczycieli. Pierwsze mrozy zastały ich już w organizowanych w pośpiechu prowizorycznych obozach, z których najbardziej znany był ten w dawnej fabryce Michała Glazera przy ulicy Krakowskiej (obecnie ul. Liściastej). Zatrzymanych lokowano w pomieszczeniach fabrycznych, pozbawionych podstawowych urządzeń sanitarnych i ogrzewania. Przemarzali w nieogrzewanych salach, śpiąc na wilgotnych posadzkach, wyłożonych jedynie warstwą słomy. Musieli znosić szykany, bicie i upokarzanie ze strony niemieckich strażników. Z obozu trafiali do siedziby Gestapo, gdzie odbywały się pseudo-rozprawy przed Sądem Doraźnym (Standgericht), bardzo często kończące się wyrokiem śmierci, wykonywanym niezwłocznie w czasie masowych egzekucji w podłódzkich lasach.

Łodzianie, wiedząc o skali aresztowań i miejscu przetrzymywania więźniów,

długo nie zdawali sobie sprawy z celów i przebiegu „Akcji Inteligencja”. Łudząc się, że Niemcy uszanują zasady humanitaryzmu, szybko zorganizowali Komitet Pomocy Więźniom Radogoszcza. W komitecie siły i środki połączyli przedstawiciele najbardziej znanych łódzkich rodzin – pochodzenia polskiego i niemieckiego. W jego składzie znaleźli się m.in. Stanisław Pawłowski, Gustaw i Robert Geyerowie, Karol Bajer, prof. Zygmunt Lorentz, Greta Biedermannowa, Eugenia Kaiserbrechtowa, Alfred Kaiserbrecht. Zdając sobie sprawę z pogarszającej się pogody i fatalnych warunków bytowania więźniów, Komitet organizował żywność i paczki dla osadzonych w obozie. Była to pomoc bardzo potrzebna, tym bardziej, że grudzień 1939 r. przyniósł ze sobą mrozy dochodzące do -30 stopni Celsjusza.

Fotografia 2. Robert Geyer (1888-1939).
Zbiory MTN.

Ostatnie tygodnie 1939 r. przyniosły zaostrzenie terroru i zapowiedź koszmaru okupacji, który miał trwać przez kolejne lata. 12 grudnia miastem wstrząsnęła informacja o tajemniczej śmierci Roberta Geyera, którego ciało ze śladami ran postrzałowych odnaleziono w jego domu przy ul. Piotrkowskiej 280. Geyer pochodził z jednej z najbardziej znanych łódzkich rodzin fabrykanckich o korzeniach niemieckich. Aktywnie działał w Komitecie Pomocy Więźniom Radogoszcza, wykorzystywał wpływy rodziny, aby pomagać aresztowanym. Przyczyn jego śmierci nigdy nie wyjaśniono, ale łódzcy Niemcy otrzymali bardzo czytelną wiadomość o losie tych, którzy angażują się w pomoc Polakom, występując tym samym przeciwko okupacyjnej władzy i własnej „rasie”.

Na przełomie grudnia 1939 r. i stycznia 1940 r. więźniów obozu Glazera przeniesiono do dawnej fabryki Samuela Abbego przy ul. Zgierskiej. Stali się oni pierwszymi osadzonymi utworzonego w ten sposób więzienia na Radogoszczu, które stanie się ponurym symbolem systemu terroru i eksterminacji, jaki panować miał w Łodzi przez kolejne lata wojny.

2. Sylwester 1939 r. na osiedlu Montwiłła-Mireckiego

Jednym z ważniejszych elementów planu pozyskiwania przestrzeni życiowej dla narodu niemieckiego była akcja wysiedlania Polaków z zamieszkiwanych przez nich domów, mieszkań i gospodarstw oraz wprowadzania na ich miejsce ludności pochodzenia niemieckiego. Polscy wysiedleńcy kierowani byli albo do lokali o niższym standardzie, albo wywożeni do Generalnego Gubernatorstwa i pozostawiani tam własnemu losowi. Akcja wysiedleń rozpoczęła się w Łodzi pod koniec 1939 r. Początkowo nakazy wysiedlenia kierowano do konkretnych rodzin, zwykle

Fotografia 3. Osiedle Montwiłła-Mireckiego w okresie niemieckiej okupacji. Zbiory MTN.

związanych z działalnością patriotyczną lub polityczną. Z czasem wysiedlenia objęły całe kwartały ulic, osiedla, dzielnice, wsie.

Zima, śnieg i mróz nie wyhamowały akcji wysiedlania, sprawiły jednak, że dla ludzi wypędzanych z ich domów stała się ona bardziej dokuczliwa. Najstraszniejszą operacją tego rodzaju było wysiedlenie mieszkańców osiedla Montwiłła-Mireckiego, zapoczątkowane 11 grudnia, a kontynuowane w sylwestrową noc 1939 r. i w pierwszych dniach stycznia 1940 r. Pogłoski o planach przejęcia osiedla dla ludności niemieckiej pojawiały się od jakiegoś czasu. Nowo wybudowane w dwudziestolecu międzywojennym mieszkania

charakteryzowały się wysokim standardem i nowoczesnym wyposażeniem. Zamieszkiwane były przez rodziny lekarzy, adwokatów, policjantów i wojskowych, artystów i inteligencję – przede wszystkim narodowości polskiej, zatem przez grupy w pierwszym rzędzie poddawane szykanom i zastraszeniu.

Fotografia 4. Mieszkańcy wysiedlani z mieszkań w Łodzi. Zbiory MTN.

Grudniowe i styczniowe akcje na osiedlu Montwiłła-Mireckiego przebiegały według tego samego schematu. Rozpoczęły się zwykle wieczorem lub nocą. Zaskoczeni w ten sposób mieszkańcy otrzymywali nakaz opuszczenia domów w ciągu 15-30 minut, zabierając ze sobą bagaż o wadze ok. 20 kg (10 kg. w przypadku dziecka). Meble, wyposażenie, pościel, cenne ubrania i przedmioty, dzieła sztuki należało bezwzględnie pozostawić na miejscu. Wysiedleńcy mogli zabrać ze sobą 200 zł w gotówce na osobę (100 zł w przypadku dziecka). Nie mając żadnej pewności co do miejsca dalszego pobytu oraz docelowej relokacji, wysiedleńcy musieli w jedną walizkę zapakować dobytek pozwalający przetrwać kolejne tygodnie i miesiące tułaczki.

Wysiedleńców z Montwiłła-Mireckiego kierowano początkowo do obozu zor-

ganizowanego w dawnej fabryce Abbego na Radogoszczu. Z czasem największą placówką dla wysiedleńców stał się w Łodzi obóz przy ul. Łąkowej. Po przeprowadzanej tam selekcji, mającej na celu wytypować osoby kierowane na roboty przymusowe, albo do obozów germanizacyjnych (jeśli wykazywały cechy aryjskie – dotyczyło to przede wszystkim dzieci), wysiedleńcy byli ładowani do wagonów towarowych, którymi w fatalnych warunkach, bez ogrzewania, dostępu do wody i żywności, przewożono ich do Generalnego Gubernatorstwa. Pozostawiani tam musieli radzić sobie ze znalezieniem mieszkania i zapewnieniem środków utrzymania. Do dawnego życia nie było już powrotu. Ich domy zajmowali przywożeni do Łodzi Niemcy, przejmujący również skradziony Polakom i Żydom majątek. Niemieccy osiedleńcy z głębi Rzeszy narzekali na niski standard otrzy-

Fotografia 5. Polscy robotnicy przymusowi przy świątecznym stole. Zbiory MTN

mywanych mieszkań i fatalną estetykę wyposażenia. Prawdopodobnie z tego powodu osiedleńcy, którzy zajęli w tamtym okresie znajdujące się na osiedlu Montwiłła-Mircckiego mieszkanie Katarzyny Kobro i Józefa Strzeмиńskiego wyrzucili wszystkie otrzymane razem z lokalem rzeźby i obrazy. Katarzyna Kobro, kiedy wróciła z rodziną do Łodzi wiosną 1940 r., cudem uratowała je ze śmietnika.

3. Okupacyjne Święta „na kartki”

Najtrudniejszym zimowym czasem pod okupacją były Święta. Ogromne zubożenie społeczeństwa, niedobory aprowizacyjne, absurdalne zakazy dla Polaków reglamentujące chociażby sprzedaż choinek, słodczy czy zabawek dziecięcych czyniły z organizacji świąt prawdziwe wyzwanie logistyczne i ekonomiczne. Mimo jednak wszechobecnej w czasie wojny śmierci, strachu i biedy, Polacy wykazywali niespotykane wprost pokłady determinacji, kreatywności i przedsiębiorczości, aby chociaż na tę jedną, wigilijną noc podarować bliskim szczyptę świątecznego ciepła i miłości.

Świąteczne troski zaczynały się już na etapie przygotowań. Produkty potrzebne do przygotowania kolacji wigilijnej – mąka, jajka, mleko, śmietana, masło, ser, ryby, grzyby – dostępne były właściwie tylko na wsi. Mieszkańcy miast borykali się z permanentnymi niedoborami na rynku i reglamentacją produktów żywnościowych, z których większość dostępna była tylko na kartki. Koniecznością w tej sytuacji było poszukiwanie potrzebnych produktów, a tym bardziej drobnych upominków świątecznych na czarnym rynku. Szmuglerzy i spekulanci potrafili zrealizować praktycznie każde zamówienie, narzucając oczywiście klientom horrendalne ceny.

Okupacyjną kuchnię często nazywa się „kulturą erzacu”. Niedostępną mąkę pszenną

czy żytnią zastępowano samodzielnie produkowaną mąką żołądźową lub kasztanową. Pozostający poza zasięgiem cukier czy nawet sacharynę zmieniono na melasę buraczaną, wytwarzaną w procesie długiego gotowania ze stosunkowo łatwo dostępnych buraków cukrowych. W miejsce miodu, absolutnie niezbędnego w produkcji świątecznych pierników, stosowano z powodzeniem marchew, a zamiast aromatycznych przypraw – stosunkowo łatwo dostępne syntetyczne olejki. Prawdziwą kuchenną rewolucją było zastąpienie tłuszczu zwierzęcych (masła i smalcu), stanowiących w mieście towar deficytowy - olejem rzepakowym i słonecznikowym.

Bieda okupacji zdecydowanie nie pozwalała przygotowanie zwyczajowych 12 wigilijnych potraw. Dbano natomiast, aby na wigilijnym stole znalazło się kilka produktów uchodzących za najbardziej tradycyjne i przynoszące rodzinie szczęście w całym kolejnym roku. Kolację rozpoczynała zupa. Na wsi – grzybowa lub barszcz czerwony, czasem rybna. W mieście najczęściej barszcz biały – zupa najprostsza, przygotowywana z zakwasu na mące i kartofli. Dalej pierogi – czasem z kapustą i grzybami, częściej z ziemniakami. Do tego kapusta z grochem, przyrządzana na szczęście ze składników tanich i dość powszechnych. I oczywiście danie rybne, zwykle bez dodatku ryb, niedostępnych legalnie dla Polaków. Luksusowego karpia, szczupaka czy pstrąga zastępowano gotowaną soją, formowaną w kształt ryby. Dodatek skrobiowy stanowiły ziemniaki z prażoną cebulą lub ziemniaki po francusku, współcześnie lepiej znane jako frytki. Przygotowanie deseru wigilijnego utrudniał brak cukru i miodu. Gospodynie radziły sobie jednak wypiekając pierniczki marchewkowe i ucierając torty z fasoli.

Okupacyjna wigilia była imprezą całonocną. Decydowała o tym przede wszystkim wprowadzona przez Niemców godzina

policyjna, w zimie obowiązująca Polaków od 19.00 do 5.00 rano. Rodzina spotykająca się przy wigilijnym stole, chcąc nie chcąc, spędzała ze sobą czas do świtu. Wtedy dopiero wszyscy wychodzili na Pasterkę – odprawianą w bożonarodzeniowy poranek, również ze względu na niemieckie zakazy. Dźwięki polskich kolęd i wesołych dzwonek rozchodzące się po okolicy chyba nawet Niemców drażniły nieco mniej niż zwykle. Być może w tę magiczną noc nie tylko zwierzęta, ale także okupanci przemawiali ludzkim głosem?

4. Pierwsza gwiazdka za drutami więzień i obozów

Fotografia 6. Ogródenie i zasieki w Rozszerzonym Więzieniu Policyjnym Radogoszcz. Zbiory MTN.

Pierwszej gwiazdki wypatrywano także zza krat więzień i drutów obozów. Zdarzało się, że tradycja świątecznego pokoju i zgody, wspólna dla okupantów i okupowanych, więźniów i strażników – na jeden wie-

czór w roku zwyciężała nienawiść i kazała Niemcom przysmykać oko na odstępstwa od regulaminów, przepisów i rozkazów regulujących wojenną rzeczywistość – także w więzieniach, obozach i oflagach.

Pierwsze Boże Narodzenie pod niemiecką okupacją obchodzono w obozie na Glazerze. W tamtym okresie więziono jeszcze wspólnie Polaków i Żydów. Przed Świątami zawarli oni między sobą umowę, że w pierwszy dzień Świąt wszystkie prace w więzieniu będą wykonywać więźniowie pochodzenia żydowskiego, w pozostałe – pochodzenia polskiego. Strażnicy obozowi nie reagowali też na śpiewane w wigilijny wieczór polskie kolędy, ani na składane sobie szeptem życzenia – odtąd, przez kolejne wojenne Świąta były one zawsze takie same – aby za rok Jezus przyszedł na świat już w wolnej Polsce.

Kolejne Świąta wielu łodzian musiało spędzać w obozach pracy, obozach koncentracyjnych, obozach śmierci.

W Auschwitz na Świąta w baraku dla dzieci Niemcy pozwalali postawić małą choinkę. Zdarzało się, że tego dnia pracowano odrobinę lżej, a apel był nieco krótszy. Więźniowie gromadzili się na pryczach, aby kawałkiem czarnego chleba podzielić się tak, jak opłatkiem. Niemcy nie zwracali uwagi, kiedy z baraków dochodziły ciche głosy polskich kolęd. Być może tym jednym ludzkim odruchem chcieli naiwnie usprawiedliwić swoją codzienną pracę w fabryce śmierci.

W Ravensbrück w 1944 r. Wigilię zorganizowały więźniarki z Tajnej Drużyny Harcerek. W tajemnicy przed strażnikami przygotowały małą choinkę, wokół której tuż po pojawieniu się na niebie pierwszej gwiazdki zgromadziły się z innymi więźniami. Zbierając od tygodni żywność i odzież z przechodzących do obozu paczek przygotowały malutkie upominki – szczególnie dla obozowych dzieci, które trafiały tu po utracie rodziców. Na blokach, gdzie przetrzymywani byli duchowni, odprawiono tajne nabożeństwa.

Świąteczna magia w obozach i więzieniach trwała wyjątkowo krótko. Życie w takich miejscach bardzo szybko wracało na swoje okrutne tory. 31 grudnia 1944 r. w więzieniu na Radogoszczu wachmani urządzili sobie Sylwestra. Po suto zakrapianej kolacji weszli na sale więzienne. Pijani strażnicy kazali kilkakrotnie ustawiać się więźniom, jak do apelu i odliczać. Za każdą niesubordynację, Józio Heinrich, jeden z najokrutniejszych radogoskich oprawców, strzelał więźniom w głowę, mówiąc, że „wykonuje wyrok w imieniu Niemiec”. Trzy tygodnie później Niemców nie było już w Łodzi.

5. Ostatnia okupacyjna zima 1944/1945 r.

Fotografia 7. Zajęcie Łodzi przez Armię Czerwoną, styczeń 1945 r. Zasoby MTN

Zima 1944/1945 r. była w Łodzi mroźna i śnieżna. Mimo fatalnej sytuacji III Rzeszy na wszystkich frontach, namiestnik Kraju Warty Arthur Greiser zakazał ewakuacji do Rzeszy pod groźbą kary śmierci. Nie zmieniało to faktu, że co bardziej świadomi sytuacji Niemcy już wtedy poszukiwali bezpiecznej drogi do domu, zdając sobie sprawę z nieuchronności klęski Hitlera.

Ostatnia okupacyjna zima w Łodzi była równie ciężka dla Polaków, co dla Niemców. Była też bardzo ciemna. W mieście obowiązywało zaciemnienie. Okna musiały być zasłonięte czarnymi kartonami lub roletami, uliczne latanie wygaszano, a szyby w sklepach i tramwajach zamalowywano niebieską farbą. Reflektory w samochodach były zasłanianie małymi kapturkami, a ręczne latarki musiały być przysłonięte niebieską bibułą. Aby uniknąć przypadkowych zderzeń na ciemnych ulicach, przypinano do płaszczy nafosforyzowane znaczki. Pogarszała się aprowizacja miasta, cała ludność od 10. do 70. roku życia była kierowana do budowy umocnień i fortyfikacji. Wyznacznikiem absurdalnie słabej sytuacji gospodarczej III Rzeszy w tamtym czasie mogą być wprowadzane przepisy, jak np. zakaz sprzedaży Polakom pasty do zębów, co jak się wydaje miało pozytywnie wpłynąć na sypiącą się w proch gospodarkę wojenną.

Ofensywa radziecka ruszyła z linii Wisły 12 stycznia. Armia Czerwona, pokonując dziennie kilkadziesiąt kilometrów, znalazła się pod Łodzią już 16 stycznia. Każdego dnia ofensywy nasilała się panika wśród łódzkich Niemców. Od połowy stycznia szturmowali oni dworce próbując wydostać się z miasta. W pośpiechu demontowano maszyny, wywożono towar ze sklepów, niszczone dokumenty.

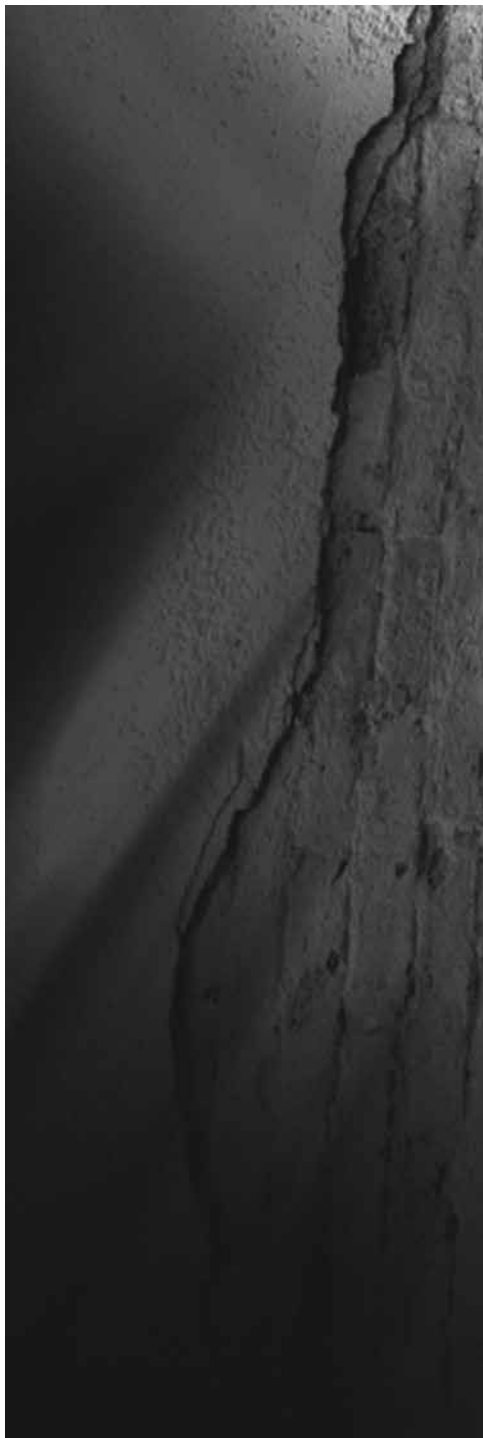
Mimo utrzymanego zaciemnienia, kolejne noce w mieście były jasne jak w środku dnia. Armia Czerwona, przeprowadzająca od 16 stycznia naloty na miasto, oświetlała teren flarami wypuszczanymi na małych spadochronach. Spadające bomby powodowały zniszczenia i ofiary śmiertelne, niesły jednak przy tym nadzieję na bardzo już bliski koniec koszmaru Litzmannstadt i niemieckiej okupacji Łodzi.

Pociski i flary radzieckiej armii także dla więźniów z Radogoszcza były szansą na odzyskanie wolności i godności, przynajmniej od niemieckiego okupanta. Nadzieja ta przysła w nocy z 17 na 18 stycznia, kiedy to załoga pod komendą Waltera Pelzhausena dokonała krwawej likwidacji placówki, mordując ok. 1000 osadzonych tam mężczyzn. Na łódzkim niebie, obok śladów pozostawianych przez pociski obu armii walczących o miasto, przez wiele godzin utrzymywała się tyna płonącego więzienia.

19 stycznia 1945 r. po Niemcach w Łodzi nie było już śladu. Armia Czerwona, przy stosunkowo niewielkich stratach, zajęła miasto. Tego roku wiosna miała nadejść do zupełnie nowej Polski.

Dr Katarzyna Czekaj-Kotynia

***Muzeum Tradycji Niepodległościowych
w Łodzi***

Kto sieje ferment, ten zbiera laury

Rzecz by moźn, wieje nudą. Nie dzieje się nic. Kulinarna flauta... A to nagle „BUM”, bomba w górę i jedna knajpa deklasuje konkurencję. Choć wydaje się, że stawianie „Ferment Pizza i Krany” w jednej stawce z „normalnymi”, nawet najlepszymi pizzeriami, jest po prostu niesprawiedliwe. Nie róbmy więc tego

i zdefiniujmy ulubiony placek Polaków na nowo. Porzućmy hawajskie (choć byśmy nie wiem jak je kochali z uwagi na studencki sentyment), margherity, cztery sery, capriciosy i funghi. Zapomnijmy o cienkim i grubym cieście. Wykreślmy z naszego jadłospisu ten diabelski dodatek - sosy,

a przynajmniej przez chwilę choć udawajmy, że ich nie jemy. Idzie nowy ład na talerzu! Nowy ład, który zapewni Państwu nowe doznania. Co do portfela to akurat jeden i drugi „ład” jadą na tym samym wózku... no, ale tutaj nie o tym.

Restauracja powstała w lokalu café corto, na przeciwko Esplanady. Wnętrze zmieniło się teoretycznie niewiele, a jednak dzięki detalom takim jak neony, nowe stoliki, czy piękny piec

do pizzy czuć różnicę na plus. W menu znajdziemy rzecz jasna pizze klasyczne, ale w całym zamyśle stworzonym przez pomysłodawców tych samych hitów co ato ramen i ato sushi, chodziło o napisanie historii zwykłego/niezwykłego włoskiego placaka na nowo. I tak koncept kuchni azjatyckiej połączono z tym co kocha chyba każdy, czyli kuchnię włoską. Propozycje są bez wątpienia zaskakujące, ale zachęcam by zamknąć oczy i wybrać w ciemno z pozycji „Nasze”, albo wybrać

kierując się intuicją. Tutaj bowiem ciężko wybrać faworyta. Jeśli ktoś lubi ostre smaki to AL. Pastor (pizza z szarpaną wołowiną, pomidorami San Marzano, mozzarellą, wędzonym ananasem, chipotle, kolendrą i syropem yuzu- 38 zł będzie strzałem w dziesiątkę tak samo jak Hotate (małże św. Jakuba, krewetki gambon, wędzona bufala, yuzu, pieczone pomidorki, czosnek, tabasco, bazylia- 48 zł). Dla tych o łagodnym

usposobieniu i podniebieniu hitem będzie Takoyaki (ośmiornica, panchetta, kiełki soi, mozzarella, worcestershire, japoński majonez, katsuobushi- 42 zł). A do tego wszystkiego szklaneczka Kraftowego piwa z ichniejszego kranu.

Taki nowy ład (na talerzu!), to ja rozumiem.

Ewa Siwińska- Beck

U dorosłego człowieka liczba kubków smakowych wynosi około 10000. Dostarczają one informacji o czterech podstawowych rodzajach smaku: słodki, słony, kwaśny, gorzki. W 2001 roku odkryto również receptory wykrywające tak zwany „piąty smak” - umami. Niektóre z nich ulegają zniszczeniu już po 10 dniach, lecz na ich miejscu pojawiają się nowe. Zwiększają swoją wrażliwość u kobiet ciężarnych. Wrażliwość na różne smaki, zwłaszcza gorzki i słodki jest uwarunkowana

genetycznie, a więc odmienna u każdego człowieka¹.

Mając na uwadze powyższą definicję oraz fakt, że opinie zawarte w artykule są subiektywną oceną autorki, warto udać się osobiście do wskazanych restauracji, aby przekonać się o zasadności / bezpodstawności opinii.

¹ Definicja kubków smakowych- Wikipedia.pl

Kartka ze starego kalendarza

Idą Święta. Redaktor Naczelny przypomniał, że to już ostatnia chwila, aby coś miłego napisać. A więc pisze kolejne skromne dzieło o wyższości Świąt Bożego Narodzenia nad Świątami Wielkiej Nocy. Może ktoś jeszcze pamięta niezapomnianego Jana Tadeusza Stanisławskiego. U niego było akurat odwrotnie z tymi świątami. W pewnym sensie cywilizacje żyją od świąt do świąt. Tak było i tak jest. Jednak przy okazji mamy też moment zadumy, to już kolejne Boże Narodzenie, zaraz Nowy Rok, a w zasadzie to już które moje Święta. Stare zdjęcia z choinką. Ten w czapeczce z paczką to chyba ja. Ile to lat temu było.

W Łodzi w centrum miasta był stary hotel. Budynek jest dalej. Stał się własnością prywatną. Po remoncie miał być dalej hotelem. Koncepcja się zmieniała. Architekt tworzył nowe rysunki. Prace remontowe trwały. W ich trakcie z belki stropowej wyjęto kawałek papieru. Kartkę z kalendarza.

Takiego jak wszyscy, no może prawie wszyscy znamy. Wisiał w każdym domu. Codziennie zrywało się kartkę. Gruby na początku roku, stawał się coraz cieńszy uświadamiając upływ czasu. Dla Czego ktoś go wcisnął w belkę stropową, tego już się nie dowiemy. Życie jest pełne przypadków.

Jest rok 1912. Choć nie koniecznie dla wszystkich. Kartka jest wielojęzyczna i ma różne daty. Urzędowo w Imperium Carskim jest 12 maja. Dla mieszkańców

Łodzi raczej 25 maja. Alfabety są trzy. Języki cztery. Łódź była naprawdę miastem czterech kultur. Świat płynął dalej po 25 maja był 26 maja, potem następne dni. W Łodzi uruchomione elektrownie miejską (To teraz EC 1). Fabryki pracowały. Zdawano też maturę. Świat szedł do przodu. Kto wiedział, że za dwa lata arcyksiążę Ferdynand zginie w Sarajewie. Taka refleksja o upływie czasu i wyższości Świąt Bożego Narodzenia nad Świątami Wielkiej Nocy, albo odwrotnie. Cieszymy się z kolejnych Świąt.

Paweł Juliusz Walter

P.S. Miało być świątecznie, a wyszło refleksyjnie. Życzę wszystkim Wesołych Świąt dużo Szczęścia w Nowym Roku 2022. Dużo tych dwójek. W szczególności oswojenia pandemii i dużo chwil przyjemnych. Oraz takich widoków jak na załączonych zdjęciach autorstwa Natury. Zima w Polsce też potrafi być piękna

Główne korzyści:

- atrakcyjne ceny wariantów
- pakiety indywidualne, partnerskie oraz rodzinne
- brak ograniczeń wiekowych
- przystąpienie w pełni online
- umawianie wizyt za pośrednictwem aplikacji mobilnej, Portalu Pacjenta LUX MED oraz infolinii

XILIUM

Infolinia: (54) 355 03 03 kontakt@xilium.pl [Rejestracja](#) [Logowanie](#)

Strona główna **← Opieka medyczna**

Opieka medyczna

[Opis programu](#)

[Warianty opieki medycznej](#)

[Płatówki medyczne](#)

[Umawianie wizyt](#)

[Dokumenty do pobrania](#)

[Refundacja](#)

Kontakt

Członkowie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi mogą skorzystać z atrakcyjnych pakietów medycznych oferowanych przez LUX MED przygotowanych we współpracy z brokerami ubezpieczeniowymi: Certo Broker i BI Brokers. Są one dostępne w wariantcie indywidualnym, a także w wariantcie partnerskim (uprawniony + partner życiowy lub dziecko) oraz rodzinnym (uprawniony + partner życiowy + dziecko). Zadbaj o zdrowie swoje oraz najbliższych.

- ✓ W ofercie znajdują się 4 pakiety do wyboru, różniące się między sobą zakresem dostępnych świadczeń, aby każdy mógł dopasować pakiet do swoich potrzeb.
- ✓ Dla członków Izby, którzy ukończyli 70 lat – dedykowany pakiet Senior.
- ✓ Możliwość korzystania z usług medycznych w dowolnej placówce – LUX MED zwróci Państwu 90% kosztu za taką wizytę (z limitem kwartalnym 500 zł). Więcej informacji w zakładce [Refundacja](#).
- ✓ Pakiet Kompleksowy Złoty VIP zawiera pokrycie kosztów planowych operacji NN.

Wybierz wariant
Wypełnij deklarację

Dostępne warianty

Rozszerzony	Kompleksowy	Kompleksowy VIP	Senior
85,00 zł pakiet indywidualny	150,00 zł pakiet indywidualny	215,00 zł pakiet indywidualny	150,00 zł pakiet indywidualny
178,00 zł pakiet partnerski	284,00 zł pakiet partnerski	400,00 zł pakiet partnerski	300,00 zł pakiet partnerski
290,00 zł pakiet rodzinny	450,00 zł pakiet rodzinny	665,00 zł pakiet rodzinny	

Partnerski: członek OIRP + małżonek lub partner do 69 rż, lub dziecko do 18rż / 26 rż jeżeli się uczy
 Rodzinny: członek OIRP + małżonek, lub partner do 69 rż + dzieci do 18rż / 26 rż jeżeli się uczy

58 355 03 03

<https://oirp-lodz.xilium.pl>

